

thiên hi

thiếu nhi

Tòa Soạn: 159 Thiệu Trị Phú Nhuận Sài Gòn — Đ.T. 42 152

Cơ Sở Phát Hành 62 Lê Lợi Sài Gòn — Đ.T. 20348

Số 130 — Ra ngày 1-10-1974

CHỦ NHIỆM

NGUYỄN HÙNG TRƯƠNG

CHỦ BIÊN

NHẬT TIẾN

Thiếu Nhi mở lớp May Cắt y phục Phụ Nữ Miễn Phí

Nằm trong khuôn khổ chương trình Giúp ích thiết thực các độc giả và thân hữu, song song với lớp Hướng Dẫn Miễn phí Nghệ thuật xếp giấy Nhật Bản, tòa soạn tổ chức tiếp Khóa Cắt May Y Phục Phụ Nữ Miễn Phí với sự tình nguyện giảng dạy của cô BUI LAN VÂN,

Chi tiết của khóa học như sau:

Địa điểm: Lớp học tổ chức tại Tòa soạn Thiếu Nhi số 159 Thiệu Trị (gần cổng xe lửa số 6, Trương Minh Ký) Gia Định — Trạm xe buýt Sài Gòn — Lăng Cha Cả cách tòa soạn 20 mét.

Thời gian khóa học: 4 tháng
— Mỗi tuần học vào chiều thứ ba và chiều thứ năm từ 4 giờ tới 6 giờ.

Ngày khai giảng: Thứ ba 15-10-1974 — Xin ghi tên tại Tòa soạn vào những buổi sáng — Vì số chỗ ngồi có giới hạn, nên tòa soạn dành ưu tiên cho các học viên ghi tên sớm — Lớp học dành cho Phụ Nữ và Thiếu Nữ trên 15 tuổi.

Chương trình học:

Tháng thứ I:

- Tập may tay: luôn, vắt làm khay (khuyết) và đơm nút (khuy).
- Tập đo và sử dụng máy may.
- Cắt may quần gài nút.
- Cắt may áo bà ba: Cổ tròn, cổ trái tim.

Tháng thứ II:

- Áo tay ráp cổ bẻ danton.
- Áo tay ráp và hai loại cổ áo căn bản và đẹp.
- Quần tây phụ nữ.
- Quần tây các kiểu thời trang.

Tháng thứ III:

- Áo chemise: Cổ tenant, tay dài manchette.
- Áo chemise: Hai loại cổ áo căn bản và đẹp.
- Áo Blouse: Cổ chữ B.
- Áo Blouse: Ba kiểu tay áo đẹp.

Tháng thứ IV:

- Áo dài Raglan.
- Áo dài tà Nam.
- Áo dài tà Bắc.
- Học thêm các kiểu cổ dài thông thường và đẹp.

Thư chủ nhiệm

Các em thân mến,

Trong một số báo trước, chúng tôi có kể chuyện một cựu quân nhân Pháp tên Jacques Beaugé mù cả đôi mắt và mất luôn hai cánh tay trong kỳ Đệ Nhị Thế Chiến, can đảm hoạt động để giúp ích cho đời, ông ta thường xuyên đi khắp nơi diễn thuyết về vấn đề đạo đức. Nội trong năm 1973, ông ta đã nói chuyện trước công chúng đến 259 lần.

Vừa rồi, báo chí Sài Gòn có đăng tin một quân nhân Việt Nam, Đại úy phế binh Quách Vĩnh Trường, 34 tuổi, cụt một chân, mất một tay, đỗ thủ khoa Cử Nhân Luật ngày 2-8-1974, trong sĩ số 376 người.

Đại úy Quách Vĩnh Trường, tốt nghiệp khóa 20 Trường Võ bị Quốc gia Đà Lạt, với cấp bậc Thiếu úy.

Cách nay tám năm, trong đêm 4-9-1966, Thiếu úy Trường lúc đó mới 28 tuổi giữ chức vụ quyền Đại đội trưởng Đại Đội 3 Tiểu đoàn 4/12 Sư đoàn 7 BB đã can đảm nhào tới đè lên một quả lựu đạn M 26 do địch quân ném vào đơn vị ông, để cứu sống 30 binh sĩ thuộc quyền của ông tại Xóm Giàng, Hòa Tân, Gò Công. Mảnh lựu đạn cắt đứt nguyên một chân, một cánh tay và một nửa bàn tay còn lại đồng thời làm hư nát nhiều phần da thịt khác trong cơ thể của ông.

Vốn là con người can đảm và kiên nhẫn, tuy với cấp độ tàn phế 70 0/0, người quân nhân trẻ tuổi này không chấp nhận cuộc đời mình trở thành vô dụng.

Các em cứ tưởng tượng một người đã mất nguyên một chân, nguyên cánh tay mặt, một ngón cái bàn tay trái, miếng lựu đạn còn nằm trên mặt, trong bụng, sau khi đã cướp mất xương má bên phải và các bộ phận bên hông phải, đã cố gắng ghi danh theo học tại Đại học Luật Khoa Sài Gòn từ niên khóa 1968-1969, Người sinh viên tàn phế này gặp biết bao khó khăn khi di chuyển.

(xem tiếp theo trang 36)

TẬP GHI

NHẬT TIẾN

Kính gửi chú Nhật Tiến,

Thưa Chú,

Trong Thiếu Nhi loại mới nhỏ, cháu thấy chú mở mục Tập Ghi thật thích hợp, vì ở đây ngoài những ý nghĩ của chú gửi đến cho bạn trẻ, cháu thiết nghĩ nó còn có thể là một diễn đàn để tuổi trẻ nói với nhau, và nói với thế hệ đi trước (như chú). Thiếu Nhi như thế sẽ có phần nội dung phong phú hơn, không cách biệt với đời sống thực tế bên ngoài, và giúp cho chúng cháu tập nhìn, tập suy nghĩ về đời sống chung quanh một cách sâu sắc hơn. Trong chiều hướng đó, nếu chú đồng ý và cho phép, cháu xin góp một vài ý nghĩ cho mục Tập Ghi này và cháu hy vọng các bạn trẻ khác cũng hưởng ứng để tiếng nói của giới trẻ được góp phần phong phú.

Thư chú,

Cháu đang ở tuổi vừa lớn, nghĩa là đang ở giai đoạn sửa soạn vào đời. Cháu đã được nghe rất nhiều lời khuyên nhủ của các bậc phụ huynh đi trước, các bậc phụ huynh khá kính, những người sử dụng kinh nghiệm của đời mình để làm khuôn vàng cho chúng cháu nghe theo. Dĩ nhiên trong cuộc đối thoại gần như một chiều đó (bởi vì chúng cháu được nghe nhiều hơn được nói), chúng cháu nhận được nhiều lời khuyên quý giá, nhưng đồng thời cũng đã có một sự cách biệt sâu xa trong nhiều vấn đề mà ít ai

nhận thấy. Đó là sự cách biệt giữa tuổi thơ của thế hệ chú, và tuổi thơ của thế hệ chúng cháu bây giờ. Ở vào thời êm ả trong dĩ vãng thơ ngây của các chú, chúng cháu chỉ cần nghe, cũng đã thấy là một dĩ vãng vàng son. Quê hương thanh bình, êm ả, đời sống bằng phẳng, ít xáo trộn, và nhất là mọi danh từ đẹp đẽ, cao xa và còn giữ nguyên được cái giá trị thuần nhất của nó. Một khi tiếng nói của Nguyễn Thái Học vang lên, mọi người thấy ngay đó là tiếng nói của lòng yêu nước. Tuổi trẻ có thể dễ dàng chọn lựa lý tưởng phục vụ quê hương xứ sở mà không sợ bị lầm lẫn. Vào thời đại này, những tiếng nói ấy bị lạm dụng quá nhiều. Ai cũng có thể vỗ ngực tự xưng là yêu nước, mặc dù nhìn vào con đường của họ đang đi, tuổi trẻ thấy rõ là những con đường nghịch chiều. Biết làm sao phân biệt, và giá sử khi đã phân biệt được rồi thì nhiều khi đã phải trả một giá quá đắt. Như thế có phải tuổi trẻ chúng cháu ít may mắn hơn là dĩ vãng vàng son của những người ở thế hệ chú hay không? Cho nên chúng cháu đòi hỏi các bậc đàn anh đi trước phải tìm hiểu thế hệ trẻ bây giờ một cách sâu xa hơn, cảm thông với họ nhiều hơn, và dĩ nhiên là chúng cháu vẫn cần những sự dẫn dắt của các bậc đi trước, trong tinh thần đó. Cuộc đối thoại giữa tuổi trẻ bây giờ với lớp người đi trước chỉ hữu ích và có được sự cảm thông khi cả hai phía cùng thấy rõ thực chất của nhau, và cùng một ý hướng xây dựng để tiến tới một tương lai tốt đẹp hơn.

Ý nghĩ của cháu thô thiển như vậy, nếu có gì sai quấy, mong chú tha thứ cho.

LÊ TRUNG KIẾT
(Sài Gòn)

TRÊN ĐƯỜNG

THIÊN LÝ

NGUYỄN KIỂM THANH

Tôi đưa mắt nhìn chung quanh Khu đất tạm cư ngổn ngang, mùng chiếu, những loa đồ hộp quảng bữa bãi. Mặt trời mới hé mặt một chút mà người ta đã lục đục thure dậy. Lúc sáng, Di vẫn còn ngổ mình ở nhà, chừng nghe cái chân đau Di mới nhớ lại.

Vùng Di ở hồi giờ vẫn yên. Thỉnh thoảng cũng có nhà dọn lên tỉnh nói là đi lập nghiệp. Nhiều người cũng khuyên mẹ Di nên đi «chị còn hai đứa con nhỏ làm sao mà lo kịp» Lo kịp cái gì Di cũng chẳng biết nhưng mà hình như mẹ buồn hơn. Ở đây còn mớ mả ông bà, còn vườn tược đất đai bỏ đi sao đành. Mẹ làm như quý mấy gốc cam, giàn mướp hơn, Những trái mướp hương thon dài xanh mẹ cắt cần thận từ trên giàn, nấu với mấy sọng nấm mà ăn ngọt phải biết. Rồi còn mấy gốc chuối, còn khoai sắn, mấy cây đu đủ con lớn mạnh mẹ săn sóc còn hơn tụi Di nữa. Cậu Năm ở Saigon về thăm

cứ là. Chị bỏ ba cái cây đó đi, về Saigon thiếu giống gì. Nghe tui lên trên rồi kiểm chuyện buôn bán, cho mầy đứa đi học.

Coi bộ mẹ coi mầy thứ trên đó chẳng ngon bằng. Mình trồng lên nó đơm hoa kết quả chẳng ngon hơn sao cậu. Người ta cũng phải trồng mới có chớ. Đất ở đâu mà không quý. Con bé Du sợ cậu năm như ông bà bị. Mặt cậu cũng hao hao giống mẹ, mà Di yêu nhất những nét phúc hậu ấy, hồng hieu sao cậu Năm lại nóng tính quá chừng. Hai chị em dắt nhau ra vườn chơi. cậu Năm la lối nghe mà sợ. Đất đất, đất lúc nào chị cũng đất. Tui nói thiệt, bây giờ có cho tui cũng hồng lầy mà.

Trưa hôm đó mẹ nấu cơm sáo với khoai thiệt ngon, có bông bí nấu canh mà cậu không ăn, nhất định về Saigon. Ra xe cậu còn nói chửi tui hồng về được nữa, chừng nào muốn vô chị gửi thư cho tui. Mẹ cũng có ý giận, đến bữa ngồi ăn cơm mẹ chẳng nói với tụi Di câu nào. Chỉ có nhỏ Du thủ thi Cậu Năm dữ quá, cậu xưng «tui» với mẹ không hà.

Nói vậy rồi mà cậu Năm cũng về, xe đồ đến đầu quận thì bị lật, Di hỏi thì mẹ nói vậy. Mấy người khác chẳng biết có sao không nhưng cậu Năm gãy một cánh tay. Cậu hay đề móng tay dài ới là dài vậy mà lúc đó cũng gãy đầu mất, Di nghe nói sợ ghê, trời ơi, vậy là cậu bỏ luôn cánh tay đó sao? Di thương cậu Năm, cậu Năm đứng la lối nữa cậu Năm ơi. Di ra hè ngồi khóc. Nhỏ Du cũng buồn, cứ đòi mẹ cho đi thăm cậu. Mẹ nấu cơm đem ra nhà thương ở tận ngoài quận, bỏ hai chị em Di ở nhà.

Được hai tuần lễ cậu Năm về, một tay còn cột trước ngực bằng

bằng trắng tấy. Di sợ ghê, muốn hỏi cậu có đau nữa không mà cậu dăm dăm và buồn hiu hắt Di lại thôi. Mẹ nói chuyện với cậu mà cứ khóc. Mắt mẹ sâu xuống. Di thấy như mẹ già hẳn đi, Di nghe cái gì tại mẹ cậu Năm mới nên nổi, phải đi, phải đi.

Buổi chiều, mẹ ngồi xoắn tóc trước hiên cho tui Di nhỏ tóc. Nhớ Du nịnh mẹ gì đâu. Tóc mẹ thơm, tóc mẹ thơm như hoa cam vậy đó. Nhỏ bứt hết của mẹ mấy sợi tóc đen mà còn cười nữa chứ. Con nhỏ gì thấy ghê. Mẹ cũng chẳng la, mắt nhìn đầu đầu. Di làm gan hỏi mẹ.

— Nữa mình đi đâu hả mẹ, lên Saigon ở với cậu Năm hờ mẹ?

Nghe nói cậu Năm nhỏ Du sợ lắm, miệng la bài bài:

— Con ở đây, con không lên cậu Năm, con không lên cậu Năm.

Mẹ ôm nó cười. Ừ, mẹ ở đây với con. Mẹ cười mà giọng nói như khóc. Di cũng sẽ ở đây, như mẹ, như ông bà, bao nhiêu người đi trước. Ở đây, đất đen hiên lành, mồ hôi đã trộn với phù sa cho cây trái tốt tươi. Ở đây, có nước ngọt, trái thơm, lá xanh nuôi Di khôn lớn. Mẹ ơi, Di yêu đất, Di cũng thương đất nữa mẹ ơi.

Giờ Di nghe ề ầm hai chân, mẹ dẫn hai chị em chạy bất kể thứ gì. Làn sóng người hỗn độn, lo sợ, lê thê lê thê kéo nhau đi. Một lúc con bé Du la đi không nổi nữa, nó ngồi bên vệ đường, nước mắt, nước mũi ròng ròng. Mẹ đánh phải quăng bứt mấy cái mền cho nhỏ ngồi ở một đầu giường. Di cũng mệt lắm sao đâu, chỉ muốn bắt chước con bé mà tội mẹ quá. Miệng Di khô khốc và cứng ngắt muốn nói cũng không nổi.

Bây giờ con bé nằm vùi còn Di không hiểu sao vẫn tỉnh táo nhưng đầu óc căng thẳng đến cực độ, Di nhìn trừng trừng vào những viên gạch đỏ làm bếp lửa. Người ta làm như chị em tại Di chơi nhà chơi. Vậy mà cũng đánh nhau la lối ầm ầm. Hình như lúc quá cùng quẫn rồi thì chẳng ai nghĩ tới nhau. Mấy người ở bên cạnh biểu mẹ đi làm thế gì đó. Mẹ nghe, Di cũng nghe mà Di vẫn ngồi nhìn cái gì đầu đầu, mẹ vẫn ôm con Du ru qua ru lại. Tóc mẹ bờ phờ tội nghiệp, mắt mẹ còn sâu hơn hôm nào cậu Năm bị thương. Di muốn chạy lại ôm lấy mẹ khóc thật lớn cho hả mà rồi vẫn ngồi yên, trời ơi, chân tay bây giờ cũng chẳng theo ý Di nữa.

Nắng lung linh trước mắt, không phải là bóng lá mà chỉ là bóng những tấm vải bố căng tạm. Di nhớ dáng mẹ thanh thản đi dưới vườn. Nắng đầu trên tóc, trên áo, trên tay mẹ dịu dàng vuốt ve từng chiếc lá. Có lẽ bây giờ Di mới hiểu nỗi thương yêu ấy của mẹ chứ hồi đó hai đứa cứ hái xuống xắt to xắt nhỏ. Lá xanh, lá xanh, phải rồi, ở đây không có màu xanh mát mắt đó. Di chợt thấy rặng vô tình, nắng tàn nhẫn, nắng soi loang lổ trên những chiếc chiếu trải ở dưới nền lấm láp. Du chẳng muốn nghĩ gì nữa, mắt vẫn nhìn vô hồn vào bóng nắng.

Mẹ bảo rằng chờ nhỏ Du hết bệnh rồi sẽ lên nhà cậu Năm. Mẹ sẽ đi buôn bán, Di sẽ được đi học, sẽ tập tành để quen với nếp sống thành phố. Nắng lên gay gắt hơn, Di vẫn ngồi bất động. Nhà cậu Năm, nhà cậu Năm, ở đó Di sẽ có một cuộc sống mới đời xa hết những êm đềm, thương mến của vườn, của đất. Di sẽ ra và Di sẽ quên, nhưng nỗi kinh hoàng của đêm rồi có mơ phai trong ánh mắt?

NIỀM VUI TỰU TRƯỞNG

— Về khang trời T.H. Kỳ Chánh
thân quen điệu vợ

Và mùa hạ ra đi như cánh gió
Thu trở về vào một sáng bay mưa
Em nghe chẳng chim sáo hót giao mùa?
Em có biết tìm hồng sao rộn rã?
Khi nhìn thấy cây buồn rơi lá tả
Lá khô vàng như trái lổ em đi
Và có nghe thơm ngát khóm Tường Vi
Thược được nở, cúc cũng vàng lung
giậu
Trên cành khố chim buồn không muốn
đậu
Phấn hương trời mây óng mượt như
nhàng
Giữa đường thơm hoa bướm đẹp vô
càng
Khi ánh nắng thủy tinh về xao động
Cũng là lúc ngôi trường xưa mở cổng
Đón em về tìm lại những niềm thương
Sáng tinh mơ hôm ấy : buổi tựu trường
Em áo lụa trắng màu tinh nguyên lấm
Và mái tóc em cài hoa đỏ thắm
Nón che đầu, sách vở nhẹ cầm tay
Chim khuyên về vui giọng hót ban mai
Em chân sáo trên con đường quen
thuộc
Chân học trò khua vang từng nhịp guốc
Mãi trường yêu đã hiện giữa màn sương
Bỗng nghe lòng rộn rã những niềm
thương
Chân bước chậm nhưng lòng sao lạ quá!
Nhưng chờ đợi trong những ngày tháng
hạ
Phiến mơ hồng em kết lại niềm vui
Lát nữa đây em sẽ có bài ngãi
Khi gặp lại thầy cô cùng bạn cũ?
(Oii! Biết có trở về vui đông đủ
Hay chia tan vài cánh biệt phương trời
Xin một lần nghe đồ võ trên môi
Em thầm nguyện an bằng cho tất cả!)

Kìa gió lên rồi, rung rinh cánh lá
Cỏ sân trường xanh mượt gót chân son
Nghe tin yêu rạo rỡ nở đầy hồn
Sau ba tháng hạ buồn — ơi! trống vắng
Nay lại làm quen bằng đen, phấn trắng..
Kiềng báo giờ vào lớp đã vang vang
Sách vở ngoan em để ở trên bàn
Vui họp mặt bạn bè — sung sướng quá!
Những câu chuyện đầu môi nghe rộn
rã
Nói sao vira! Ba tháng hạ chia tan
Buổi tựu trường lòng nở mối hân
hoan...

ĐĂNG LINH
(thôn Diễm)

CHIỀU TAN HỌC

Xuôi về dốc nhỏ lá đầy
Vàng phai chân bước hây hây má hồng
Nắng vàng giồng tóc em hong
Chiều về tan học sầu đông chân ngà
Phất phơ áo trắng vạt tà
Gió mơn man lạnh kiêu sa tóc bông
Tay ôm chồng sách thơm nồng
Thoảng hương giấy vở về trong gió
ngàn
Chờ vơ cây đứng bên đường
Bay bay sâu rụng lá vàng thu mơ
Mắt nai ngơ ngác đại khờ
Bước chân chậm chậm gió đưa em về
Chiều thu đường vắng lẽ thê
Chim đi nhịp bước, bên lẽ cây cao
Thu về gọi lá xôn xao
Tan trường nhịp guốc ngọt ngào đưa
chân
Gió em hồn chút băng khuâng
Ươm mơ tuổi đại màu xanh học trở.

LINH THAO
(Thôn Diễm)

HƯỚNG DẪN CÁC EM ĐỌC SÁCH

DOÃN QUỐC SỸ

A. — Lý thuyết học và hành qua các cỡ tuổi lớn :

Trước hết có đôi điều cần bản sau đây chúng ta cần nhớ chớ quên :

— Săn sóc dạy dỗ theo quá trình các cỡ lớn của các em chúng ta hãy gây cho các em luôn luôn có được cảm tưởng là các em được yêu, được chiều, được nâng đỡ, được khích lệ : Có như vậy các em mới tâm và được hưởng những điều kiện thuận lợi mà tự phát triển một cách dễ dàng và tối đa.

— Trong không khí học tập đầy cảm thông và khích lệ như vậy chúng ta còn phải nhớ nắm lòng điều này nữa : Học và hành phải khăng khít như bóng với hình. Không học cái gì — quá xa lạ quá trừu tượng với lứa tuổi của các em, với hoàn cảnh sinh hoạt gần gũi thường nhật của các em, không quá nghịch với khả năng khuynh hướng của các em.

Hòa chung cả hai điều vừa nói trên nhìn thực tế vào nhiệm vụ của nhà giáo tiểu học, chúng ta thấy cần giúp các em thực hiện được

những tiến triển đại loại như sau :

— Biết mình và biết cách sống hòa thuận với các bạn đồng lứa tuổi.

Ngoài việc đọc thông viết thạo còn phải biết cách diễn đạt cho rõ ràng gãy gọn.

— Giúp các em làm quen với những khái niệm khoa học, xã hội phổ thông và cần yếu trong đời sống hàng ngày.

— Giúp các em phát triển tâm nhận định về phép sử thể tiếp vật, về những kỷ luật trật tự phải theo.

Nói tóm lại việc học nói chung của các em, từ nội dung đến hình thức, đến các phương tiện sử dụng phải sao cho sinh hoạt mà vẫn thân mật nhịp nhàng với toàn khối sinh hoạt của cộng đồng trong đó các em là một phần tử đương sinh sống và trưởng thành.

B. Bộ môn văn chương thiếu nhi với hai nguyên tắc giáo dục trên :

Nhìn vào nội dung thế giới sách vở các em, chúng ta thấy rằng bộ môn văn chương thiếu nhi có đủ khả năng sinh hoạt nhịp nhàng đề hoàn tất nhiệm vụ mình đúng với hai nguyên tắc giáo dục trên. Chúng ta hãy lần lượt xét lý do phải hướng dẫn trẻ trong việc đọc sách và mối liên hệ ảnh hưởng hỗ tương giữa trẻ và sách.

Tại sao phải hướng dẫn các em thiếu nhi trong việc đọc sách :

Xin nhớ nhiều công trình nghiên cứu đã xác nhận rằng quá trình khôn lớn của từng lứa tuổi rất ăn khớp nhau, không phân biệt màu da, chủng tộc. Lễ cổ nhiên không phải tuyệt đối tất cả những em cùng một lứa tuổi là cùng phát triển đều y hệt ; nhưng nhìn chung, quá trình

phát triển của con người từ lúc trứng nước tới dần tuổi thành niên hầu hết theo đúng nhịp điệu đại cương như vậy.

Vì vậy hướng dẫn, chọn sách cho các em đọc, không những chúng ta phải biết tổng quát về sách thiếu nhi mà còn phải hiểu những đặc tính của từng lứa tuổi lớn nói chung và cá tính của từng trẻ nói riêng.

Thoạt tiên chúng ta hãy giải quyết một cách tổng quát dây liên hệ giữa lứa tuổi lớn với loại sách truyện đọc.

Quý vị giáo chức phục trách bậc tiểu học không ai lạ gì sự kiện này: ý thích và thói quen đọc sách đổi thay với lứa tuổi lớn của từng em. Những hiểu biết tổng quát rất hợp với các em nhỏ lớp một và lớp hai; nhưng lên đã lớp ba, lớp bốn, các em đã lớn hơn, những gì tổng quát quá lại làm các em chán. Cỡ tuổi này (8-9 tuổi) trí tò mò đương đã phát triển. Các em khao khát được biết nhiều chi tiết hơn.

Trong khi chọn lựa sách theo từng lứa tuổi, chúng ta ghi nhận thêm mấy điều sau đây:

— Thần thoại, truyện cổ tích, ngụ ngôn là những thức ăn tinh thần thường xuyên của các em. Nhà giáo chỉ mất công phụ chọn lựa sao cho thích hợp với lứa tuổi. (Những bộ tuyển tập văn chương thiếu nhi chính là để giúp nhà giáo trong trường hợp này.)

— Cũng một truyện có thể sử dụng cho nhiều trình độ. Tỉ như truyện «Võ Sĩ Bọ Ngựa» của Tô Hoài có thể viết lại thành lời văn ngắn gọn, in chữ lớn, tranh minh họa nhiều (hay biến thành truyện bằng tranh) để dùng cho các em từ mẫu giáo lên đến các lớp một và hai. Văn

truyện đồ, giữ nguyên bản, hay sửa đổi chút ít, minh họa nhiều hay ít, dùng cho các em lớp ba, bốn, năm.

Hoặc giả một truyện thần thoại dài nào đó phải cỡ lớp năm hay lớp sáu mới đọc nổi, nhà giáo chúng ta có quyền lấy chọn một đoạn nào đó ý nghĩa nhất thích hợp cho lứa tuổi nào, cho bài học nào. Nghệ thuật thích nghi rộng rãi và uyển chuyển này giúp chúng ta sử dụng được tối đa các tuyển tập văn chương thiếu nhi hiện có.

Ảnh hưởng hỗ tương giữa trẻ và sách: hiểu trẻ qua sách, rồi lại dùng sách giáo dục lại trẻ:

Ý thích và thói quen đọc sách đổi thay không những với cỡ tuổi lớn, còn đổi thay với cá tính từng em nữa. Tới đây chúng ta nhận chân vai trò hữu ích của tủ sách lớp, hay tủ sách nhà trường. Chính nhờ tủ sách lớp hay tủ sách nhà trường tương đối đầy đủ mà nhà giáo có thể khám phá ra sở thích phát triển ở từng em, do đó mà hướng dẫn việc đọc sách đúng mức và hữu hiệu. Hữu hiệu vì nhiều khi chúng ta có thể dùng sách làm phương pháp trị liệu. Tỉ như một em nhút nhát được thầy cô khuyến khích cho đọc những truyện hào hùng, những gương can đảm. Nếu như lại có dịp trình diễn những gương hào hùng thành vở kịch nhỏ, em được nâng đỡ, khuyến khích đóng vai người hùng. Vừa được đọc, vừa được trình diễn trong vui chơi hòa đồng như vậy, nếu nhút nhát của em nhất định được sửa chữa hoặc ít, hoặc nhiều, nếu không là khỏi hẳn.

(Còn nữa)

SỬU TÂM

NHỮNG SỰ THỰC LY KỲ CHUNG QUANH CON CHUỘT

- Một con vật nhỏ bé nhưng có sức tàn phá phi thường.
- Chúng đã phá hủy gần phân nửa số thực phẩm trên thế giới.
- Nạn nhân của chuột nhiều hơn cả tổng số nạn nhân của tất cả các cuộc chiến tranh trên thế giới

TRƯỜNG KỲ

Từ thế kỷ 13, tại Âu Châu người ta đã kể lại huyền thoại « ăn cắp trứng » của chuột để diễn tả đặc tính thông minh của loài này: Hai con chuột chạy vào chuồng gà, chúng lặng lẽ tiến về phía ổ trứng, ở đó một con ôm chặt quả trứng bằng hai chân trước rồi kéo đặt trên lưng, con chuột kia cắn đuôi chú chuột này kéo đi, một lát sau chúng về đến hang và chia phần ngon hết quả trứng một cách ngon lành.

Bên Đông phương cũng có huyền thoại về tài lâu cá của con chuột, các cụ xưa đã kể lại rằng một hôm Ngọc Hoàng muốn mở một cuộc tuyển chọn mười hai con giáp để đặt tên cho từng năm, ngài ra điều kiện 12 con vật nào trên trái đất đến trình diện ngài sớm nhất sẽ được tuyển chọn. Tin đồn gẫu ra, các thú vật con nào cũng nô nức kéo nhau đi, chuột nghĩ mình nhỏ bé, đường thì xa làm sao mà lọt vào sổ vàng được, rất may chuột thấy một con voi to lớn đi qua chuột gọi lại và xin đi nhờ, voi thương hại bằng lòng, chuột nhảy tọt vào tai voi nằm ngủ. Voi tới rất sớm diện kiến Ngọc Hoàng cùng với các con thú khác, nhưng khi Ngọc Hoàng hỏi ai là người đến sớm nhất — chuột lúc đó tỉnh dậy và nhảy vọt ra trước bệ rồng trình diện Ngọc Hoàng, thế là chuột nghiễm nhiên đứng đầu con giáp: Tý Sửu, Dần, Mão, Thìn, Tỵ, Ngọ, Mùi, Thân, Dậu, Tuất, Hợi, còn con voi mặc dù đến sớm nhất nhưng bị chuột cướp công nên giận quá bỏ về do đó chẳng có tên trong số 12 con giáp.

CÓ BAO NHIÊU LOẠI CHUỘT?

Ngoài con người ra, con chuột được coi là một vật thông minh nhất trên mặt trái đất này, chúng cũng được coi là con vật phá hoại nhất và cũng dễ thích ứng nhất. Chúng có mặt trên vùng lục địa sát Bắc Băng Dương lạnh buốt cũng như nơi sa mạc nắng cháy. Loài người đã một thời ghê sợ chúng vì bệnh do chúng gây ra đã giết hại một số người nhiều hơn tổng số các nạn nhân của tất cả các cuộc chiến tranh đã xảy ra trên thế giới.

Có hơn 550 loại chuột khác nhau, hầu hết chúng sống trong rừng rậm hay ngoài đồng trống xa cách đời sống văn minh của con người, nhưng qua nhiều kỷ nguyên một vài loại chuột đã liên kết vận mạng của chúng với loài người, chúng ở trong nhà chung với con người, loài người ăn gì chúng ăn thứ ấy, chúng đã trở nên một loại « gia súc » gần gũi con người hơn cả ngựa, bò...

Sử có ghi chép vào thời Trung Cổ, Âu Châu bị loại chuột *Rattus*, một loại chuột màu đen hay chuột « mái nhà » tàn phá. Rồi cũng theo huyền thoại, một đoàn chuột khổng lồ — thuộc loại chuột nâu xuất hiện nhất là 95% chuột trong các thành phố văn minh, tuy nhiên dân số loài chuột trong một khu vực thường thay đổi trong vòng một năm.

TÀN PHÁ KHỦNG KHIẾP NHƯ NGUYÊN TỬ

Chuột là một loài gặm nhấm, bộ răng sắc bén của chúng xuất hiện khoảng từ 8 đến 10 ngày sau khi sinh, rồi sau đó răng chuột tiếp tục phát triển với tốc độ 10 cm trong vòng 1 năm, do đó chúng phải luôn luôn gặm nhấm để răng của chúng mòn bớt. Chuột thường gây những trục trặc cho nhiều ngành sản xuất tại Hoa Kỳ chẳng hạn chúng cắn nát các vỏ bọc dây điện, hay gặm các vỏ bao trong các kho chứa hàng, người ta thường thấy chúng đục lỗ qua hàng chục bao gạo, hạt ngũ cốc, cà phê...

Bất cứ nơi nào chúng đi qua cũng đều bị xú uế, chúng được coi là một con vật gây nguy hại cho sức khỏe nhân loại như đầu đạn nguyên

tử. Chuột có thể mang vi trùng ít nhất 35 thứ bệnh khác nhau: Bệnh dịch hạch do chúng gây ra đã giết hại một phần lớn nhân loại, trong thế kỷ 14 trong số ba người Âu châu đã có một người chết vì bệnh này, hiện nay dịch hạch vẫn còn là một hiểm họa tại Viễn đông và Phi châu. Tại Việt Nam trong khoảng 1967 — 1967 đã có ít nhất 4.000 người chết vì bệnh này. Con bộ chết của chuột cũng mang vi trùng bệnh sốt rét, bệnh dịch này trong 4 thế kỷ gần đây, đã giết hại ít nhất 200 triệu người.

Ngoài ra, do bản tính hay lục lọi và chui rúc trong các cống rãnh, chúng mang theo mầm bệnh trên suốt đường đi của chúng, thói quen tại phương Tây vào năm 1727, bởi qua sông Volga tràn ngập Âu châu, một thời gian ngắn sau đó chúng có mặt tại Anh Quốc, nơi đây chúng được gọi tên là *Rattus Norvegicus*, hay chuột Na Uy — Cả hai loại đáp tàu sang Mỹ châu. Chuột *Rattus* đi theo các nhà Hàng hải tiên phong, còn chuột Na Uy thì được ghi nhận đã đến nước Mỹ vào năm 1773, chúng rất lực lưỡng với tai nhỏ đuôi to và dài, một con Na Uy có thể cân nặng khoảng 500 gram và dài khoảng 23 cm. Không kể đuôi. Chuột *Rattus* trông nhỏ hơn với tai rộng và một đuôi nhỏ dài, chúng chỉ nặng khoảng 300 gram.

Bị loại chuột Na Uy đuổi, nên loại chuột *Rattus* hiện nay chỉ còn ở trong một vài thành phố nhỏ phía Nam Âu châu. Khác với *Rattus* chuột Na Uy có thể chui theo đường dây điện để leo lên các tòa nhà nhiều tầng, loại này có thể đào bới và lòn qua những lỗ nhỏ, chúng

cũng có thể bơi qua cống rãnh để vào nhà qua các đường cống, rãnh.

MỘT CẶP CHUỘT CÓ 350 TRIỆU CHÁU CHẮT TRONG 3 NĂM

Chuột là một con vật có đời sống xã hội, nhiều con thân thuộc thường sống trong cùng một hang. Trong các cuộc thí nghiệm người ta thấy rằng loại chuột nuôi trong chuồng có thể sống được tới ba năm, nhưng loại chuột bên ngoài chỉ sống lối chín tháng và thường không quá ba năm. Nói chung, chuột tháng nào cũng có thể sanh đẻ, số chuột con trong một lứa khoảng 5 đến 10 con, nhưng có khi lên tới 17 con.

Dưới những điều kiện lý tưởng, trong vòng ba năm, một cặp chuột có thể sản sinh chừng 350 triệu cháu chắt... Bởi thế người ta đã sáng chế những loại thuốc độc để tiêu diệt ít xú uế bừa bãi càng làm gia tăng khả năng truyền nhiễm, bởi vì trong máu và ruột là những cơ quan mang vi trùng kiết lỵ, chó dại, bệnh hoàng đản, sốt và nhiều bệnh giết người khác. Năm 1968, cơ quan phân phối thực phẩm và thuốc đã bắt buộc phải hủy bỏ hơn 200 tấn vì bị chuột xú uế.

Chính tại các quốc gia, ít chú ý đến việc bảo vệ và kiểm soát sự lành mạnh của thực phẩm đã bị thiệt thòi nhiều nhất. Tại Ấn Độ, hai loại chuột *Rattus* và *Na Uy* đã hợp tác để phá hoại mùa màng, tại đây Bác sĩ Parpia giám đốc Trung tâm nghiên cứu Kỹ thuật Nông nghiệp ước đoán rằng tổng số thực phẩm bị chuột phá hoại lên tới 25 % chưa kể thời gian chứa trong kho cũng đã bị hao hụt khoảng 25 đến 30 %. Trong hai năm gần đây, một chuyên viên tuyên bố hơn phân nửa số bắp xuất cảng từ

Hoa Kỳ sang Ba Tây theo chương trình viện trợ học đường đã bị chuột làm ô uế.

CHUỘT CŨNG BIẾT THẢ CÂU

Tạo hóa đã phú cho loài chuột một đặc tính sinh tồn độc đáo. Chúng có thể nhịn ăn rất giỏi, nhưng khi có ăn, chúng ăn thật khủng khiếp. Chúng cũng có những thính giác đặc biệt, trên đường đi mọi vật gì mới lạ, chẳng hạn một mồi thuốc độc chúng hoàn toàn lánh xa. Trước khi ăn một thực phẩm mới lạ nào, chúng chỉ nếm một phần rất nhỏ đó đó, nếu là chất độc, thì cũng chẳng gây tai hại nhiều cho chuột. Trong trường hợp khám phá ra chất độc, chúng thường dùng phần hay tiêu phóng uế trên thực phẩm để báo động cho những con chuột khác đến sau.

Có nhiều chuyện được kể lại để mô tả trí thông minh của loài chuột chẳng hạn một vị thống đốc tại Tân Tây Lan đã kể lại khi ông phải ngủ đêm trên một đảo san hô trong vùng Trobriand cả đêm ông bị chuột cắn sáng hôm sau ông rất ngạc nhiên tự hỏi tại sao chuột lại có thể sống được trên đảo san hô này khi không có cây trái, côn trùng và những thực phẩm khác. Nhưng ông đã nhìn thấy một vài con chuột chạy trên bãi cát giữa những đám đá chúng thò đuôi xuống nước, bỗng nhiên một con chuột nháy chồm lên, khi rơi xuống đất, thì một con cua đang bám chặt vào đuôi nó, chuột quay lại và một bữa ăn ngon lành xảy ra, sau đó chuột lại ra biển tiếp tục những động tác tương tự.

Nửa thế kỷ trước, một nhà động vật học Anh quốc đã viết: «Chuột có lẽ là một loài độc hại nhất trong tất cả mọi loài, đồng thời cũng là

(xem tiếp trang 27)

Những con số về quả địa cầu

- Diện tích toàn cầu
510.070.700 km²
- Diện tích mặt biển
361.570.100 km² chiếm 70,9%
- Diện tích lục địa 148.500.600 km²
chiếm 29,1%
- Diện tích lục địa có cư dân
129.500.000 km² chiếm 25,4%
- Thể tích toàn cầu
1.083 320 000 000 km³
- Trọng lượng
6 000.000 000 000 tấn
- Tỷ trọng 5,57
- Đường xích đạo (chu vi địa cầu)
40.070,4 km
- Đường kinh tuyến 40.008,2 km
- Độ phình của địa cầu 62,2 km
- Trục của địa cầu 12.713,7 km
- Nơi cao nhất: ngọn Tchomolou-
ngna (Everest) 8.882m
- Nơi sâu nhất: vực Challenger
(Thái bình Dương) 10.863m
- Diện tích Thái bình Dương
165.720.000 km²
(Nơi sâu nhất: 10.863m)
- Diện tích Đại tây dương
82 439.000 km²
(Nơi sâu nhất: 9 220m)
- Diện tích Ấn Độ Dương
73.444.000 km²
(Nơi sâu nhất: 7.450m)

- Diện tích Á châu
43.822 000 km²
- Diện tích Phi châu
30.200.000 km²
- Diện tích Bắc Mỹ châu
24.430 000 km²
- Diện tích Nam Mỹ châu
17.763.000 km²
- Diện tích Nam cực (không có cư
dân) 13.209.000 km²
- Diện tích Âu châu
10.101.000 km²
- Diện tích Úc và Đại dương châu
8 970.000 km²

LÊ-QUANG-UY (sưu tầm)
(Atlas Mondial de poche)

LÀU CÁ

Ba Lém ở vùng quê nên không
mua được thuốc lá hút. Một bữa Ba
Lém lên quận chơi với Hai Sang.

— Bác Hai nè, tui thêm thuốc
lá quá mà không mua được.

— Bác khỏi lo, tôi mới mua một
« tút » Sa lem đây, xin tặng bác một
bao.

— Không dám ! Tôi không nhận
đâu.

— Thế thì tôi bán lại cho bác,
hai chục tượng trưng thôi. Bác nhận
chứ ?

Nếu vậy, bác bán cho tôi mười
gói đi.

Đồng Dao Tuệ Mai

TÍ CHOÈ CỨU TRỢ

Được ngày chủ nhật
Năng đẹp phây phây
Sáo, Sẻ, Chòe bay
Rong chơi phường phố.

Thấy một biệt thự
Cổng lớn tường cao
Cây cỏ đẹp sao
Pho màu lộng lẫy.

Ba chàng đứng đấy
Trên cội hoàng lan
Ngắm khu vườn sang
Lấy làm thân phước.

Thì vừa gặp lúc
Có tiếng ai ai
Ba Ti ngó coi
Thấy trên hè phố.

Có dăm bảy chú
Đồng phục sói con
Mang bị vác thùng
Đi quyn cứu trợ.

Đến trước biệt thự
Các chú bấm chuông
Chó sủa oang oang
Mấy người ra ngó.

Nhưng không mở cửa
Bảo cứ đứng chờ
Hồi lâu mang ra
Gót con con gạo.

Với vài chiếc áo
Cũ kỹ hôi xi
Mấy chú sói kia
Nhận rồi cảm tạ.

Mồ hôi đầm đìa
Lại tiếp tục đi
Cảnh ấy khiến Chòe
Sinh ra suy nghĩ.

Bèn rủ Sáo, Sẻ
Vào thử xem sao
Qua khung cửa cao.
Thấy căn phòng rộng.

Bầy đồ sang trọng
Quanh chiếc bàn to
Mấy người đậm đà
Đang ngồi đánh bạc.

Trẻ con lác đác
Đùa nghịch quanh nhà
Ăn uống bày ra
Đâu mà thiếu thốn.

Đâu mà bận rộn
Chòe thấy bức mình
Nghĩ ra thật nhanh
Một mưu kế lắt.

Cả ba đi hốt
Mớ cát ngoài vườn
Đem vào ném tung
Giữa nơi đánh bạc.

Mọi người dụi mắt
Thế là bọn Chòe
Lấy hết tiền kia
Mang ra ngoài phố.

Đưa ngay mấy chú
Hương Đạo đi quyn
Quần áo, gạo, tiền
Giúp đồng bào lụt.

TRẦN-THỊ-TUỆ-MAI

THỦ CÔNG TRÒ CHƠI:

NGƯỜI XUÔNG DỒC

Bạn kiếm một miếng gỗ mỏng, mềm dễ gọt, dẽo thành hình người trông nghiêng, sau lưng đeo cái bị (cái bình). Chân trước liền với người, chân sau cũng bằng gỗ làm rời ra, rồi ghép vào bằng một cái đinh làm bản lề để có thể đóng đưa được. Bàn chân bên phải dài và to bản chừng 1 cm để có thể đứng vững được.

Đoạn bạn lấy một miếng ván to bản chừng bàn tay, dài chừng 30 hay 40 cm, lấy giấy nhám chà cho nhẵn. Hai bên mép miếng ván đóng hai cái nẹp. Bàn chân người cũng đánh cho nhẵn.

Bây giờ bạn đục miếng ván kê một đầu cao chừng 4 centimet cho giốc nghiêng đi và đặt người gỗ lên đầu giốc. Bạn sẽ thấy anh ta đi từ từ xuống giốc.

Sở dĩ anh ta đi được là vì khi ở trên giốc anh ta sẽ bị chúi về mé trước, nhưng cái bị ở sau lưng nặng nên nín lại, khiến anh ta đứng lại, tí cả sức nặng vào chân sau. Chân trước bị huy nên lại rơi xuống. Hai sức không thăng bằng nhau cứ như vậy làm cho người gỗ khật khưỡng đi xuống cho đến hết giốc.

LÀM THỂ NÀO ĐỂ TRỞ THÀNH HỌC TRÒ GIỎI

1) Hàng ngày bạn cấp sách chỉ đến trường. Tôi biết bạn kiêu hãnh về cái tuổi học sinh của mình. Điều đó thật là hợp lý, vì còn có cái tuổi nào đẹp hơn là tuổi được cấp sách đến học đường.

Nhưng xin hỏi bạn, bạn đã đến trường với một quan niệm nào? Bạn đến trường để trau dồi học vấn cho chính mình hay bạn đến trường để làm một cái thói quen là «đi học» mà không suy nghĩ gì cả, không thấy cần thiết gì cả, và cũng không thấy sự trau dồi học vấn cho mình là một nhu cầu cần thiết.

Bạn hãy thành thực trả lời với chính bạn đi, và tôi xin bạn hãy tự

đặt câu hỏi này hàng ngày, hàng giờ, và nhất là mỗi lần cấp sách đến trường tham dự với đám đông trước mặt để tìm lấy ý nghĩa cho công việc của mình.

2) Nếu bạn thấy sự học là nhu cầu cần thiết cho chính bạn thì khi giáo sư cho bạn bài về nhà làm, bạn có hoàn tất nhiệm vụ đó một cách đều hòa liên tục không? Hay trang giấy của bạn còn trắng nguyên đó để tuần sau vào lớp bạn cầm cò chép bài sửa cho nắn nót, sạch sẽ mà thật ra bạn không hiểu gì cả.

Không! xin đừng trọng cái tô điểm bề ngoài mà hãy tìm đến thực chất của công việc. Công việc nào vô ích thì xin đừng phí thì giờ vào đó mà hãy lo đến cách sửa đổi bản thân mình trước đã.

3) Ngày hôm nay, hai giờ học sau bạn có góp bài cho giáo sư. Vì một lẽ gì đó, bạn không làm bài. Bạn bỏ thì giờ nghe giảng ở hai giờ trước để cầm cò chép bài góp cho hai giờ sau. Kết quả: bạn có thấy bạn bỏ phí tới cả bốn giờ trong ngày hôm đó mà không thu được gì được gì cả không?

4) Câu chuyện trong lớp giữa bạn với người ngồi kế bên thật là vui và dễ cười. Cười vui thật đấy, nhưng coi chừng bạn đang bỏ qua một chi tiết thật quan trọng trong môn học mà giáo sư đang chăm chú giảng ở trên bảng. Một chút vui đùa nghịch ngợm của bạn sẽ phải đổi lấy sự thua kém chúng bạn suốt một năm học vì không hiểu được bài. Bạn đã chọn cách nào?

5) Ngày hôm nay giáo sư cho bạn một bài làm ngay tại lớp. Nếu không làm được thì chẳng tội gì mà bạn không tìm hết cách để « cộp » bằng được bài của người bên cạnh. Tuần sau bài trả lại, bạn với anh ta được một số điểm ngang nhau. Bạn đã tưởng rằng như thế là hai người đồng đều, mà thật ra bạn vẫn kém anh ta về trình độ học vấn. Vậy xin mách bạn một mẹo nhỏ: mỗi khi chép bài của anh ta xong rồi bạn hãy đòi anh ta giảng cho bạn bằng được những cái gì bạn không hiểu trong lúc chép. Như thế, ít ra là bài góp trong tuần đó sẽ không vô ích và mất thời giờ quý báu của bạn.

6) Bạn thích một môn học nào thường thì bạn chỉ chăm chỉ siêng năng về môn học đó. Còn các môn bạn kém thì bạn thường bỏ qua, không chịu cố gắng tìm hiểu với lý luận buông xuôi «Đi thi sẽ gỡ điểm bằng môn này, môn kia, cần gì!». Vậy xin nhắc bạn rằng, mảnh bằng bạn lấy được sẽ có giá trị gì đâu khi con người toàn diện của bạn còn thua kém nhiều mặt. Giai đoạn học cho mảnh bằng đã qua rồi, không phù hợp với thể hệ mạnh mẽ đang lên của bạn. Đất nước đòi hỏi bạn phải làm cái gì khác hơn lễ lối thi cử từ chương cũ.

7) Hàng ngày đi học, có một phút nào bạn nghĩ đến số lương mà cha mẹ bạn kiếm được hàng tháng không? Bạn có nghĩ rằng cha mẹ mình có thể khỏe mạnh mãi mãi, gặp may mắn mãi mãi để có thể yên ổn nuôi nấng bạn như hôm nay không? Hay một ngày nào đó, vì hoàn cảnh gia đình, vì tuổi đã lớn bạn phải tự lập. Nếu bạn có dự tính tự lập, với một số vốn căn bản về học vấn ít ỏi như bây giờ thì

bạn hãy bỏ phí thời giờ quý báu ngày hôm nay mà không cần lo lắng gì cả. Nhưng hãy coi chừng cuộc sống như guồng máy dữ dội, nó là đối thủ ghê gớm của sự dốt nát, lười biếng và có tinh thần ỷ lại đó.

8) Khi ở nhà, bạn có vẻ chăm chỉ, thực sự muốn trau dồi căn bản học vấn cho mình, và bạn đã ngồi vào bàn học. Một phút sau, bài văn vật mà bạn đang cầm ở tay có vẻ nhàm chán, bạn liệng đi và định vùi đầu vào môn hóa học. Nhưng nó cũng chẳng hơn gì với những công thức, phản ứng, lúng cúng, bạn lại xếp đó và chăm chỉ giải một bài toán Hình học. Bài toán này khó thật, bạn ngồi hàng nửa giờ không chứng minh ra. Thế là sự nhàm nại đáng quý của bạn bị xẹp đổ. Bạn xếp sách vào và nhảy đi chơi. Tôi không trách bạn lười, nhưng tôi chê bạn ở cách làm việc không có phương pháp, tinh thần làm việc không có cương quyết và bền bỉ. Nếu bạn sắp đặt lại giờ giấc các môn học một cách đều hòa, liên tục thì tôi tin rằng bạn sẽ không bao giờ vấp phải những phút bực mình như thế nữa.

9) Cũng vì bạn làm việc không có giờ giấc nên khi bạn sắp sửa vào bàn học thì một người đưa báo đem đến cho bạn một tờ báo mới. Hấp dẫn quá! Bạn vớt sách vở đó để vùi đầu vào nghiền ngẫm tờ báo hơi kỳ lưỡng đầy đủ hết 4. 5 truyện tiểu thuyết mới trang trọng lại đến tin đô thành, tin tòa án, tin chính trị trong nước, ngoài nước rồi cuối cùng đến cáo phó và rao vặt. Lúc nhìn lại đồng hồ thì đã sắp tới giờ ăn cơm, và ăn xong bạn nghe đài ba bản nhạc ở máy truyền thanh và tới giờ buồn ngủ. Bạn lại mất thêm một

(tiếp theo trang 39)

Muôn hồng nghìn tía

TRONG BÓNG CHIỀU

VĂN DƯ

Buổi chiều đến thật nhanh. Ánh nắng nhảy múa trên mặt sông nước đục ngầu. Dòng nước vẫn êm đềm trôi, mang theo vài cánh lục bình lộng lẽ. Tôi ngồi trên một cành đi nghiêng ra bờ sông, ngắm bóng chiều qua bình thản. Gió xao xác hàng dừa vang lên một âm thanh rộn rã. Con đường đất dẫn vào nhà im lìm chạy giữa đám ruộng vừa gặt xong. Tôi nghe thoảng mùi hương lúa còn vương lại : Những buổi chiều qua yên tĩnh như một điệu ru muôn thuở. Tiếng kêu chiếp chiếp của đàn gà con trong sân nghe trống vắng lạ thường. Vài con ngỗng trắng ngăm mình dưới dòng sông vắng. Bâng quơ, tôi hái mấy chiếc lá ném xuống sông. Mặt nước hơi rung rinh, rồi đưa những chiếc thuyền lá trôi đi, trôi trôi mãi... chiều quê không ồn ào, náo nhiệt và cuộc sống của dân quê cũng bình dị như dòng sông này. Nhớ lại buổi sáng đầu tiên chân bỡ ngỡ, bước vào nhà, tôi có cảm tưởng như xa lạ với quang cảnh này. Rồi khi đã quen, tôi đi tìm hái hoa dâm bụt nở to bằng bàn tay, hái đi và hóng gió mát, đi dạo khắp cả.

Tôi cố gắng hình dung ngôi nhà mà tôi sống khi còn nhỏ như thế

nào. Nhưng không thể nhớ nổi. Có lẽ nó cũng không thay đổi mấy. Tôi đưa mắt nhìn ra xa con đường đất. Ngoài bờ ruộng thấp thoáng vài bóng người với đôi gánh, trên đường về nhà. Màu áo nâu của họ từ xa nổi bật giữa bầu trời xanh thênh thang, vô tận. Gió chiều thổi lồng lộng hòa lẫn tiếng đập cánh của đàn chim chiều xao xác, gây cho tôi một nỗi bâng khuâng. Những ngày sống nơi đây tôi chỉ có cái thú là ngắm buổi chiều như thế này.

Lần đầu tiên bước chân ra sau hè, tôi tìm gặp một loài chim nhỏ thật nhỏ, nhảy nhót trên nhánh trúc bên kia sông. Tôi nghe ngoại tôi bảo đó là chim sâu. Từ đó ngày nào tôi cũng mong mỏi được trông thấy loài chim ấy. Nó dễ thương làm sao ! Có lần tôi men theo chiếc cầu gỗ cố tìm bắt các chú chim sâu. Nhưng chú nhảy thật nhanh qua nhánh trúc khác. Mãi bây giờ, chiều ngày nào tôi cũng ra sau hè để trông loài chim quen thuộc này. Và tìm chú chim sâu thật bé, vẫn điệu bộ tíu tít, nhảy nhót một cách vui tươi trên cành trúc.

Buổi chiều sắp tàn dần. Vài giọt nắng lung linh di động trên áo tôi rồi cuối cùng biến đi. Trên mặt sông nắng tắt hẳn. Mặt nước sông thêm lạnh lùng khi bóng chiều xuống. Xa tít ngoài đường lộ vài

cánh điều vừa kéo xuống. Không gian tựa hồ như bản đàn êm êm. Mấy buổi hoàng hôn đỏ hồng thật đẹp. Tôi muốn buổi chiều dừng qua đi. Hãy ngừng lại đó chiều nhé! Tôi nhân với gió lời ao ước này. Tiếng ngoại gọi vào nhà làm tôi như tỉnh mộng. Tôi cảm thấy luyến tiếc buổi chiều vừa tàn. Trong nhà đèn dầu vừa bật lên. Lờ mờ ánh sáng in bóng tôi trên vách. Tôi chợt nhớ đến truyện người thiếu phụ Nam. Sương luôn chờ đợi bóng hoàng hôn. Bỗng đứng một nỗi buồn man mác vô cớ vây lấy tôi...

Anh Bảo vừa xếp xong, chiếc điều mất cả mấy ngày trời. Tôi đứng ngắm những cánh điều xanh đỏ của anh. Vừa cột dây vào đầu điều, mặt lộ vẻ thích thú anh nhìn tôi:

— Chiều nay đi theo anh thả điều không?

Tôi hỏi:

— Vui không?

— Vui chứ sao không. Tại Du không biết chứ thả điều là cái thú của trẻ con. Nhất là ở quê trẻ con thả điều nhiều lắm cơ.

Tôi hơi do dự:

— Nhưng anh phải xin phép ngoại cho Du đi đấy nhé.

Anh nhún vai kiểu cách:

— Lẽ dĩ nhiên!

Nói xong, anh vuốt cánh điều đem cất, chờ ăn cơm chiều xong là đem điều ra thả. Tôi cũng chờ đợi như anh, tưởng tượng đến cánh điều đem căng giữa bầu trời đầy gió, phất phới khoe màu sắc.

Cơm chiều xong, hai anh em tôi men theo con đường đất ra ngoài lộ. Vừa tới là tôi đã thấy mấy cánh điều màu sắc rực rỡ, bay rợp cả bầu trời. Thỉnh thoảng giữa các cánh điều tôi lại nghe có tiếng sáo êm ái ngân lên. Anh Bảo nói với tôi đó là tiếng sáo điều. Sáo điều được gắn, trên con điều, khi bay lên cao gặp gió phất ra tiếng kêu nghe thật vui.

Anh dắt tôi ra một bãi xa hơn, nhô cho điều lên. Chiếc điều chúi xuống mấy lần rồi mới lên nổi. Anh buông dây cho điều lên. Cánh điều lên cao mãi cho đến khi hết cả dây, tôi rủ anh ra ngồi gần bãi cỏ gần đó ngắm những con điều lượn qua lại. Trên thảm cỏ, tôi nghe phảng phất mùi cỏ dại, vô tình, rút cỏ dấy cả tay. Những cánh điều vẫn lao chao giữa không gian lộng gió. Tôi mơ màng hỏi anh ngày về:

— Khi nào mình lên hồ/anh Bảo.

Mắt anh vẫn không rời con điều

— Thì còn độ một tháng nữa lặn. Còn lâu mà.

Chợt tiếng sáo điều vang lên nghe sao mà mệnh mông, xa vắng nhưng, êm như dòng suối chảy. Buổi chiều ở đây đến với tôi thật dịu dàng. Tôi thấy chung quanh tôi toàn màu xanh lơ của bầu trời. Những con điều sắc sỡ nổi bật giữa nền trời và cánh điều lên cao, đi xa mãi. Buổi chiều thanh thản lẫn mùi hương lúa thoang thoảng. Tôi tưởng như tình quê hương thoảng được cả trong cánh điều. Quê hương tôi những buổi chiều là khúc nhạc, lời thơ. Gió vẫn reo muốn lời êm ái, cánh điều vẫn chập chùng giữa trời nắng nhẹ nhàng, hòa với giọng hót riu riu của các chú chim sẻ trên cành cây bên đường. Và tiếng sáo điều vang lên nghe vắng vắng, mông mênh. Quê hương tôi khi chiều xuống như là dòng nước sông hiền hòa trôi lơ lửng, là điệu thơ du dương mãi mãi...

VĂN-DU

Ở nhà nhất mẹ nhì con,
Ra đường lắm kẻ còn giòn hơn
ta.

Tại một miền đất nọ, có một con hươu cao cổ và một con sư tử sống với nhau rất thân mật. Hai con vật này cho rằng chúng hơn tất cả những con vật khác.

Một hôm, chúng đi tới một chân đồi, bàn luận với nhau về những điều mắt thấy, tai nghe. Con hươu nói: «Hôm nọ, tôi có đi lên núi và trông thấy một trang trại lớn. Chủ nhân của trang trại này là một người đàn bà. Nhưng bác thử coi, giàu có như vậy mà bà ta mặc cái áo vá chằng, vá đụp. Thật thua xa anh em ta!»

Nghe tới đây, sư tử hỏi:

— Thế chú có thấy con vật nào trong trại không?

— Chỉ có một con bò đực. Nó bị chủ bắt làm việc cật đầu lên không nổi.

— Khi chú ở đấy, con bò đang làm việc hả?

— Không, bấy giờ bà chủ bỏ vào rừng làm gì ấy, nên con bà cũng dừng lại, lấy cỏ khô ra ăn. Nó đưa cho tôi mấy sợi, nhưng tôi quăng trả ngay. Bác nghĩ coi, tôi mà lại đi ăn cái thứ đó hả? Không biết tại sao con bò phải ăn thứ cỏ khô lãng nhách ấy? Đối với tôi chỉ có lá tươi mới thôi. Nhưng con bò tội nghiệp

kia"đầu có cái cổ dài như tôi đề với lá xanh mà ăn cơ chứ.

Nói đoạn, hươu ngẩng cao cái cổ lên, nhìn qua, nhìn lại một cách kiêu hãnh.

— Chú có đôi mắt tinh đời lắm!

Con sư tử tán dương bạn nó vậy, rồi phe phẩy cái đuôi ra ý ta đây đã nhận xét điều gì thì trúng phóc điều đó.

Bỗng có tiếng chú khỉ ở trên cây. Hươu nói:

— Bác đề ý mấy con khỉ đó dít này coi. Có bao giờ chúng thốt nên lời đâu. Nói thì ngọng treù, ngọng tráo. Chỉ ba hoa chích chòe thôi.

Con sư tử gật gù cái đầu:

— Lũ nhóc này hay đùa dòn lắm. Thế nào cũng có ngày đu mạnh quá, té lòi bong bóng ra cho mà xem. Chúng không đáng cho ta xia răng chút nào. Mong chúng xéo đi cho khuất mắt.

Một con ong đất bay tới. Sau khi lượn từ bông hoa này sang bông hoa khác một lát, nó bốc lên cao, đảo từng vòng trên không trung, miệng thốt ra những tiếng ph-rì, ph-rì rất khó nghe. Sư tử lắc đầu, bảo với ong:

— Cái đầu chú trông kỳ quá!

Con hươu cũng thêm vào:

— Hãy xem cái cổ rụt tếu ngạo giang hồ của nó kia, trông chẳng giống ai!

— Có lẽ một ngày nào đó rồi các bác sẽ thấy. Con ong đáp lại vậy, rồi bay đi mất.

Con sư tử và con hươu rủ nhau lội xuống hồ, uống nước. Khi chúng định quay về thì chân chúng không rút lên được. Sư tử thân với bạn:

— Có lẽ chúng ta chết ở đây mất.

— Tôi đã cố thoát khỏi mặt nước, nhưng không biết tại sao chân nó cứ dính chặt xuống bùn.

Lũ khi thấy vậy, một con liền đi báo cho ông đất biết. Ông đất bay ngay lên núi, gõ cửa, đánh thức con bò dậy. Nghe xong câu chuyện về sư tử và hươu, bò vội vã tới nơi hai con vật mắc nạn, nói:

— Bác hươu vươn cổ ra, cắn chặt vào đuôi tôi. Còn bác sư tử hãy ngậm vào đuôi bác hươu. Tôi sẽ kéo hai bác lên.

Cuối cùng, hai con vật được cứu lên khỏi mặt nước. Chúng cảm ơn bò rồi rít. Bò nói:

— Các bác hãy cảm ơn chú khỉ và chú ong ấy. Chính chú ong đã báo cho tôi biết. Tôi lo quá và tức tốc tới đây, vì tôi biết tất cả loài vật chúng ta đều có thể giúp đỡ lẫn nhau, chứ không phải mạnh ai nấy sống.

Hươu tán dương:

— Bác bò thật chí lý!

Sư tử cũng ra chiều hối hận:

— Riêng tôi, từ trước tới nay, tôi cứ tưởng mình là nhất thiên hạ. Nào dè có những việc mình phải bỏ tay mà kẻ khác lại làm được. Tôi thật lấy làm xấu hổ vô cùng.

VĂN TRUNG

(Theo Down Our Way)

— Đọc sách hay tức là nói chuyện với thiên nhân của các thế kỷ qua
DESCARTES.

— Đọc rất hữu ích khi người ta suy gẫm điều mình đọc.

MALBRANCHE.

Phù Vân: Phù: là nổi. Vân: là mây. Ý nói đám mây nổi giữa trời chỉ một lúc là tan đi. Nghĩa bóng chỉ của cải nếu kiếm được mau chóng thì cũng tan đi mau chóng (của Phù Vân).

Tuyệt Diệu: Tuyệt: là có một không hai. Diệu: là tinh khéo. Có nghĩa là cực hay. Hai tiếng đó là của Thái ung đời Hậu Hán phê vào bài văn bia rằng «Tuyệt diệu hảo từ» nghĩa là lời văn hay lắm.

KHÓI HƯƠNG

Trắng thơm từng cụm khói
Mùa đốt cỏ ngoài hiên
Gió đùa trên khóm lá
Vô tình chim huyên thiên.

Bếp lửa mà nhen nhóm
Hồng đôi môi thuở nào
Bếp cơm hương gạo mới
Khói vờn ngọn tóc nâu.

Gánh cải vàng nọ nhỏ
Má ra chợ làng xa
Chuyến thuyền xuôi sông gió
Khói sương bay la đà.

Những vòng tròn bờ ngõ
Ngọn cỏ dầu con sông
Hai hàng cây bến cũ
Vẫn thương hoài trăm năm.

THÔNG XANH

trên ngai vàng quê nhà

Nên tránh những lời hợm hĩnh.

Câu chuyện chị kể cho các em nghe hôm nay chắc không có gì mới lạ, chỉ là chuyện chúng ta thường gặp hàng ngày. Nhưng kể lại ở đây, chị muốn các em coi xong rồi thì sẽ suy nghĩ và nếu em nào lỡ mắc phải cái tật khoe khoang hợm hĩnh thì sẽ soi gương để mà nhận bóng, nhận cái bóng không duyên dáng chút nào để mà ngậm ngùi.

Chính mắt chị đã thấy một bà sang trọng, tay đeo dây kim cương chỉ vào đồng thịt bò mà bảo:

— Bán cho tôi hai ký thịt cho chó này đi!

Chị sững sốt nhìn vào cái đồng thịt mà bà bảo là «thịt cho chó ăn». Thì ra đó là những miếng thịt bạc nhạc, cắt vụn, mà nhiều gia đình bà con chúng ta ngày nay không thể mua nổi vì ngân quỹ chỉ cho phép ăn rau với tương, cà.

Liên sau đó, chị thấy một bà khác cũng chỉ vào đồng thịt đó mà nói rành rẽ:

— Ông vui lòng bán cho tôi hai trăm grammes thịt này để gia đình tôi ăn.

Các em thân mến, sự khoe khoang hợm hĩnh của bà khách sang trọng tới trước không hề làm cho ai kính phục, mà chỉ khiến cho bà trở nên lỗ bịch trước mắt mọi người, chắc các em đã thấy rồi chứ.

Đi chợ, chị thường gặp những câu chuyện đại khái:

— Bao nhiêu tiền bó «rau heo» này?

— Mớ «cá mèo» này bao nhiêu?

Những lời nói đó chỉ để ngụ ý rằng mình là người sang trọng, không thèm ăn những đồ tầm thường, mà chỉ mua để cho heo, cho mèo ăn. Đó là điều sai lầm hết sức. Ngoài trừ đồ ăn dành riêng cho heo như bèo, như sấm v.v... không bao giờ chúng ta được chỉ vào những món mà người thường ăn để mà mệnh danh là «rau heo», «cá mèo» v.v... dù cho rau đó, cá đó ta mua về cho heo, cho mèo ăn thật.

Một hôm chị đứng mua đồ tạp hóa, thấy cô bé con bà chủ từ trong nhà ngúng nguẩy chạy ra trách mẹ:

— Má sao ư cá quá vậy? Bữa nào cũng cá! Thấy ghê! Ăn gì nổi!

Ánh mắt bà mẹ chột tối lại. Chị hiểu bà muốn nói gì. Bà mẹ đó đã quá thương con, nên không nỡ nói thẳng cho cô rõ sự thiếu hiểu biết của cô trước nỗi khó khăn chung của gia đình. Bà mua cá hoài không phải vì bà ưa. Chỉ là do vấn đề tài chính, thịt giá trên một ngàn đồng một ký trong khi cá chỉ có mấy trăm bạc một ký mà thôi. Thời buổi thất lưng buộc bụng còn có cá mà ăn là quý quá rồi!

Tuổi trẻ bằng bột nhiều khi gây nên tội lỗi mà không hề biết. Cô bé kể trên không hiểu rằng đã làm cho mẹ cô buồn biết bao!

Các em thân mến, trong cuốn «Xã giao hằng ngày», tác giả Nguyễn Cung Vũ đã khuyên chúng ta không nên nói những câu sòng sượng như:

— Không thêm! Không chịu!
Đâu có! Kệ! Chi? Khỏi! v.v...

Tác giả dặn dò rất đúng. Hơn thế nữa, chúng ta nên tránh những câu có ý khinh thị người khác hoặc tự đề cao mình như:

— Phở ở tiệm đó tôi ăn không nổi!

Có người ăn được sao mình lại ăn không nổi? Chỉ là tiệm đó nấu phở không ngon thôi chứ.

Hoặc:

— Thứ gạo này nuốt không vô!

Điều đó rất sai lầm. Gạo nào nấu lên chúng ta cũng nuốt được, chỉ

không được ngon như gạo khác chẳng hạn mà thôi. Ấy là chưa kể nếu gặp lúc đói kém, gạo gì cũng không có, thì có củ chuối mà nuốt cho đỡ đói cũng tốt.

Có một bà kia muốn tỏ cho ông tài xế tắc xi biết nhà bà sang trọng, có xe hơi tốt, đi êm ru, mới than thở:

— Tôi quen dùng xe nhà, bữa may đi taxi chóng mặt quá.

Ông tài xế bực mình hỏi lại:

— Vậy chứ xe nhà của bà là xe thồ mọt hay sao mà đi xe hơi bà lại chóng mặt?

Ấy đó! Sự khoe khoang hợm hĩnh không gây được cảm tình nơi người đối thoại mà chỉ làm cho người ta khó chịu với cái sự trượng giả học làm sang kệch cỡm của mình mà thôi, phải không các em?

CHI ĐỖ-PHƯƠNG-KHANH

Mắm ruốc kho

Vật liệu:

- 200 thịt ba rọi
- Một lạng mắm ruốc ngon
- 2 củ sả, 1 củ hành, 2 tép tỏi
- Một vắt me chín
- Dưa chuột, rau sống, mỡ nước
- Ớt, đường.

Cách làm:

Thịt ba rọi cạo da xắt mỏng.

Mắm ruốc chế nước sôi vô quây cho đều đem lọc lại.

Me chế nước sôi vô giã lấy nước chua chế chung vô mắm ruốc.

Củ hành, tỏi, sả băm chung với ớt cho thật nhỏ.

Bắc chảo lên bếp cho mỡ, sả, củ hành, tỏi băm nhỏ vô xào thơm. Cho thịt vô trộn đều chế mắm vô, nêm đường tiêu đề nhỏ lửa trộn nhiều lần cho đến lúc cạn bớt nước và thịt mềm mắm đặc lại là vừa. Múc mắm ra đĩa nhỏ.

Dưa chuột rau sống lột rửa xắt miếng xếp lên đĩa lớn để ăn kèm với mắm.

CHUYỆN PHIỀM VỀ CỐC

UYÊN VŨ UYÊN

Cóc... một con vật xấu xí, da xù xì với những mụn to nhỏ mà người ta thường cho rằng nếu chẳng may đụng phải thì sẽ thành... những mụn cóc? Xin thanh minh ngay là không phải đâu ạ! Không phải cóc... con mà chính là cóc quạ; thứ quạ nhỏ nhỏ xinh xinh mà chắc chắn rằng chẳng vị độc giả nam nữ nào lại chưa biết! Phải không các bạn?

Một ngày đẹp trời nào đó, bạn có dịp về quê hương miền Tây; bạn sẽ say sưa ngắm những cây lành trái ngọt. Rồi lạc loài giữa vườn cam quýt hay mận đỏ, bạn bỗng khám phá một vài giống cây lạ. Thân suông, to với cành đầy lá kép, dài và thon thon như lá liễu. Tò mò, bạn nhìn lên tít trên cao, ôi chào! Những quả gì nhỏ nhỏ, cuống dài đu đưa như những quả cau! Bạn sẽ tíu tít hỏi chủ vườn? Thưa, cây cóc đấy ạ!

Lá cóc non, nhấm nháp sẽ có một vị chua dịu đặc biệt! Lá này ăn kèm rau sống với bánh xèo, các

bạn sẽ biết! Quả cóc vừa lớn lớn nhưng hãy còn non, hột chưa già và cứng cũng cho một khẩu vị khó quên. Lột vỏ xanh gọt hết, xơ hãy còn mềm, cho vị giòn ngọt, chua chua chua!

Một thời gian ngắn sau, cóc lớn hết cỡ, có thể to bằng nắm tay, nhà vườn sẽ dùng lồng hoặc vớt trái cây hái xuống. Một cây cóc trung bình có thể cho vài tạ đến cóc, sơ sơ cũng vài chục ngàn bạc. Nhưng thôi, ở đây chúng ta chẳng nên bàn tới tiền bạc mà chỉ, chỉ nói đến những cái... đáng yêu của cóc thôi, các bạn đồng ý chứ?

Tới đâu rồi nhỉ? À, tới lúc cóc to hết cỡ, người ta hái đem bán! Lúc bấy giờ, nếu các bạn kẹp tóc có dịp đi chợ với mẹ, sẽ thấy người ta «tàn nhẫn» đồ từng đồng to, toàn cóc xanh. Bạn sẽ thương hại lắm, ngồi xuống mà cá, luộc một ít mang về nhà ngay!

Dọc đường phố, bạn cũng thường thấy từng cô, từng bà quang

gánh. Từng quả cóc bị gọt trần, để lộ làn da vàng, bị xếp thứ tự trong chiếc thau nhôm bóng loáng! Bên cạnh, một bát muối ớt đỏ tươi, hoặc một chén mắm ruốc ớt bà Giáo Tháo (làm một chậu quảng cáo không công cho bà giáo đấy nhé!) Từng quả cóc to, tia gọn gàng xinh như ... một đóa hoa. Vốn yêu chuộng mỹ thuật, bạn sẽ hỏi mang ngay một vài quả về nhà. Màu vàng của cóc, thêm tí hoa muối đỏ đỏ, hay tí màu đen đen điểm giữa quả cóc, thế mới gọi là... hòa hợp màu sắc!

Cầm bít cóc trong tay, cam đoan bạn sẽ thấy ngay sự lười biếng. Bạn chỉ muốn có một chỗ ngồi nghỉ chân. Bạn sẽ nghĩ tới lúc được ngồi thoải mái, ngắm nghía quả cóc. Thế là bỗng dưng bạn rảo bước và dù giữa trưa hè nóng bức, tuyến nước bọt của bạn tha hồ... tiết tâm linh, khỏi nghe khát tí nào cả!

Về đến nhà, bạn sẽ vội vàng đi rửa tay, rửa mặt sạch sẽ rồi ung dung cầm bít cóc ra chỗ vắng vẻ (ý bạn là người ưa sự thanh tịnh, không muốn nghe tiếng ồn ào của lũ em nhỏ!). Từ tốn, bạn nhẹ nhàng nhón từng cánh hoa cóc, chấm tí muối ớt, ghò vào miệng. «Ròn tan! Ròn tan!» Bạn sẽ gật gù thích thú. Đang khoan thai thưởng thức, chợt nghe có tiếng léo nhéo kêu gọi, bạn sẽ vội vàng cho hàm răng làm việc nhanh hơn, kéo... mất thời giờ! Nhưng mấy đứa em nhỏ đã bắt gặp quả cóc dễ thương! Đứa này một tiếng, đứa kia một tiếng! Bạn đành ép lòng chia bớt, nhưng hẳn không quên rầy rà: «Tụi bây con nít (!), ăn thứ này coi chừng bệnh đó nha... Mẹ rầy rầy chịu v.v. và v.v...» Ôi! Buồn đến mấy phút! Bạn sẽ thầm nhủ: Lần sau, ta sẽ thận trọng hơn chút nữa!

Nếu bạn nào có bà ở quê lên, mang theo nhiều trái cây, trong đó có cóc? Ôi! Sung sướng thay! Bạn sẽ ôm cổ bà, thương một phát. Bà cảm động làm sao, bèn dành riêng phần cho bạn, nào mận, nào xoài, cam, quýt và cả dăm bảy quả cóc to nhất. Bạn sẽ khệ nệ mang cất vào ngăn tủ bàn học, khóa lại cẩn thận. «Cần tắc vô ưu» mà lý! Trong lúc mình đi học, đứa nào phỗng tay trên thì hỏng!

Những thứ quả nào dễ hư sẽ lướt chui vào bao tử bạn trước. Cho đến 3, 4 hôm sau, nhòm đến mấy quả cóc! Ôi, sao mà đẹp tề! Da cóc vàng đều như xoài chín, mùi cóc thơm... thanh thoát dễ chịu! Nâng niu từng quả lòng nghe khoan khoái. Dao thật sắc, nhẹ nhàng gọt vỏ. Cóc chín không còn dòn tan như lúc còn xanh mà mềm mềm, xôm xộp bên trong hột. Đưa răng cắn nhẹ nhẹ, thịt cóc thơm, vị ngọt ngon đặc biệt! Không phải chỉ cái ngọt ngào nồng nàn của xoài cát, không phải chỉ cái chua đáng yêu của thanh trà, mà là một sự hòa hợp giữa hai vị đó. Khó mà diễn tả cho đầy đủ mùi vị kỳ lạ của cóc chín. Ăn hết quả cóc mà dư vị và dư hương hãy còn phảng phất! Phải không các bạn?

À! Hãy còn quên một chuyện. Cóc chín, bạn có thể làm confiture ngon và lạ!

Cóc chín vàng mềm, bạn sẽ gọt vỏ, chà vào rỗ thưa cho cơm lọt xuống soong, xơ và hột bị giữ lại bên trên. Cứ hai phần cóc, một phần đường bạn đem «xên» nhỏ lửa. Đến khi cóc sền sệt, bạn đã có một

(tiếp theo trang 39)

TÔI GẶP EINSTEIN

NGUYỄN-HIỂN-LÊ (dịch)

Hồi đó tôi còn trẻ măng, mới bước vào đời thì nhận được thiệp mời dự một bữa tiệc của một nhà từ thiện ở New York. Sau bữa tiệc, nữ chủ nhân dắt chúng tôi qua một phòng khách rộng mênh mông. Một đoàn khách nữa lũ lượt kéo tới và tôi nhận thấy hai điều dưới đây mà cảm ngại ngùng: gia nhân kê mấy hàng ghế dựa thếp vàng, và trước mặt những ghế đó, ở trường có dựng nhiều nhạc khí. Cái điều này thì tôi sắp phải chịu cực hình nghe tấu một bộ bốn cây huyền cầm mất.

Tôi nói «chịu cực hình» vì tôi chẳng thích nhạc một chút nào cả. «Tôi không có tai nghe nhạc» phải gắng sức lắm mới nhớ được một điệu giản dị nhất, còn tấu nhạc cò diễn lên cho tôi nghe thì chẳng khác gì đồn gảy tai trâu. Vì vậy tôi dùng cái thuật cổ hữu của tôi mỗi khi bị vào trường: tôi ngồi đó, trong mấy nhịp đầu làm ra bộ mê nhạc, hân

hoan lâm, rồi thì bỏ ngoài tai mà suy nghĩ về những chuyện đầu đầu chẳng liên quan gì tới nhạc.

Được một lát, thấy người chung quanh vỗ tay, tôi nghĩ bụng lúc này có thể trở về với thực tại được rồi, không hại gì cả. Tức thì tôi nghe thấy ở bên phải tôi một giọng nói êm đềm nhưng rõ ràng lạ lùng:

— Cậu có thích Bach (1) không?

Đối với tôi thì Bach cũng xa lạ như hạc tâm. Nhưng nhìn mở tóc bạc bồm chồm kia, chiếc ống điếu bất tuyệt ở trên miệng kia, tôi nhận ra được một vĩ nhân nổi danh nhất thế giới. Tôi ngồi ở bên cụ Einstein. Tôi hơi ngượng nghịu, do dự:

— Dạ, thưa cụ...

Câu hỏi mà xã giao thì chỉ cần kiếm một câu đáp cũng xã giao. Nhưng nhìn cặp mắt sáng dị thường của cụ, tôi biết rằng câu hỏi của cụ không phải chỉ là xã giao, dù tôi có cho nó là quan trọng hay không, thì đối với cụ, nó cũng có nhiều ý nghĩa. Nhất là đối với một người như cụ, tôi không thể nào nói láo được. Cho nên tôi ngượng nghịu thú thật:

— Cháu tuy nhiên chưa được biết Bach, chưa được nghe nhạc của ông ấy bao giờ.

Trên nét mặt linh động của Einstein, hiện lên một vẻ ngạc nhiên, ngần ngại. Cụ hỏi tôi:

— Cậu chưa được nghe Bach lần nào ư!

Như thế tôi mới thú với cụ rằng chưa hề tấu lần nào vậy.

(1) Nhạc sĩ vào bậc thiên tài của Đức ở tiền bán thế kỷ XVIII.

Tôi vội nói tiếp :

— Không phải là cháu không ưa Bach. Nhưng cháu không có tai nghe nhạc, gần như vậy. Thực tình cháu chưa thường thức được nhạc của bất kỳ nhạc sĩ nào.

Cụ có vẻ buồn, rồi bỗng nhiên bảo tôi :

— Cậu lên đây với tôi.

Cụ đứng dậy, nắm cánh tay tôi. Tôi cũng đứng dậy, và chúng tôi cùng đi qua căn phòng đông nghẹt đó, tôi thì cúi gằm mặt xuống, lúng túng vô cùng. Trong phòng có tiếng thì thầm ngạc nhiên mỗi lúc mỗi lớn, ra tới phòng ngoài rồi tôi mới không nghe thấy nữa. Cụ cứ thản nhiên như thường.

Cụ đưa tôi lên thẳng tầng lầu nhất. Cụ thuộc lối lắm. Lên hết cầu thang cụ mở một cái cửa đưa vào một phòng làm việc trên tường đầy sách. Để tôi vô rồi, cụ khép cửa lại, khẽ rụt rè mỉm cười hỏi tôi :

— Bây giờ cậu cho tôi biết cậu có thái độ đó đối với âm nhạc đã từ ba lâu nay.

Tôi khờ sở vô cùng, đáp :

— Thưa, từ hồi nào tới giờ. Nhưng cháu van cụ, mời cụ xuống phòng khách nghe hòa nhạc ! Cháu nghe mà không thường thức được thì có gì là quan trọng đâu ạ.

Cụ lắc đầu, cau mày, như thể tôi mới lỡ lời nói bậy vậy.

— Cậu cho tôi biết có thứ nhạc nào cậu thích không ?

— Dạ !... Có lẽ cháu thích những điệu nhạc có lời, thứ nhạc mà cháu hiểu, được giai điệu.

Cụ mỉm cười gật đầu, vẻ khoái chí lắm.

— Cậu kể một bản nào làm thí dụ được không ?

— Thưa... cháu không nhớ nữa.. Gần hết các bản của Bing Crosby.

Cụ lại vui vẻ gật đầu :

— Được lắm !

Rồi cụ lại một góc phòng, mở một máy hát, lựa trong đồng đĩa hát. Tôi vẫn ngượng ngùng ngó cụ.

Sau cùng cụ toét miệng ra cười, bảo :

— Đây rồi !

Cụ đặt một đĩa lên máy hát và trong phòng vang lên điệu hát nhẹ nhàng vui vẻ của Bing Crosby : *When the blue of the night meets the gold of the day*. Cụ ngó tôi, nét mặt hân hoan, lấy ống điều gõ nhịp. Sau hai ba câu cụ cho máy ngưng.

— Bây giờ cậu cho tôi biết cậu mới nghe thấy gì đó.

Tôi nghĩ cách giản dị nhất để trả lời câu đó là hát điệu đó lên. Tôi gắng sức một cách tuyệt vọng để hát cho khỏi sai điệu, sai giọng. Mặt cụ tươi lên ; khi tôi ngừng, cụ la lớn :

— Đây ! Cậu quả có tai nghe nhạc mà !

Tôi lắp bắp đáp rằng điệu đó là một trong những điệu tôi thích và tôi đã nghe nó cả trăm lần rồi, như vậy có chứng minh được gì đâu.

Cụ bảo :

— Bậy nào ! Chứng minh được nhiều lắm chứ ! Cậu còn nhớ bài số học đầu tiên của cậu ở trường không ? Thí dụ rằng ngay buổi đầu tiếp xúc với các con số mà ông giáo của cậu muốn dạy ngay cho cậu làm những toán chia thật dài chẳng hạn hoặc những toán về phân số, thì cậu có làm được không ?

— Chắc chắn không ạ.

Chiếc ống điều của cụ mùa tít một vòng đặc chí.

— Dĩ nhiên ! làm sao nổi, mà còn kinh hoàng nữa là khác. Cậu sẽ ketch những toán chia dài và toán phân số. Và như vậy, chỉ lỗi của ông giáo đó mà có lẽ suốt đời cậu không bao giờ được thấy cái đẹp của những toán chia dài và toán phân số.

Chiếc ống điều lại mùa một vòng nữa trên không trung.

— Nhưng không ông giáo nào lại thất sách như vậy trong bài giảng đầu tiên. Ai cũng bắt đầu giảng cho cậu những điều sơ đẳng nhất, khi nào cậu đã quen làm những bài toán giản dị nhất rồi mới lần lần tập cho cậu làm toán chia dài và phân số. Nhạc thì cũng vậy.

Nói tới đó, cụ cầm chiếc đĩa hát Bing Crosby lên :

— Bài hát nhỏ, vui vui này là bài toán cộng hay trừ giản dị mà cậu đã hiểu rồi đấy. Bây giờ chúng ta nghe một bản hơn phúc tạp hơn.

Cụ lựa một đĩa khác rồi cho máy chạy. Phòng lại vang lên tiếng vàng của John McCormach hát bản *The Trumpeter*. Được vài câu, cụ lại cho máy ngừng.

— Bây giờ cậu thử hát lại khúc đó xem nào.

Tôi vâng lời cụ, mà ngại ngừng quá dỗi, nhưng lạ lùng chưa, tôi hát được đúng điệu chứ. Cụ ngó tôi và trên nét mặt cụ tôi thấy một vẻ mà trước lúc đó tôi chỉ được thấy mỗi một lần, trên khuôn mặt ba tôi, khi tôi nhận được bằng cấp đại học rồi đọc diễn văn từ biệt ngôi trường.

Tôi hát xong, cụ khen :

— Tuyệt ! Bây giờ, tới bản này !

«Bản này» là bản *Cavalleria Rusticana* của Caruso, mà tôi không thể

nhận ra được. Nhưng tôi cũng phát ra được vài âm thanh gần tương tự Mặt cụ Einstein tươi lên

Sau Caruso, tiếp theo ít nhất là một chục bản khác nữa. Tôi không thể nén nỗi sự hoảng hốt tôn kính của tôi khi thấy vĩ nhân đó — mà do một sự may mắn lạ thường tôi tình cờ được gặp mặt — hoàn toàn chú ý vào sự dật dấn, chỉ bảo tôi, tôi, như thề ngoài tôi ra, cụ không còn chút bận tâm nào khác.

Sau cùng tới những đĩa nhạc không có lời và cụ cũng bảo tôi nghe xong rồi hát lại. Khi tôi rón phát một «nốt» cao miệng cụ há ra, cụ ngả đầu về phía sau, như để giúp tôi cất tiếng lên bổng. Chắc là tôi hát không tệ lắm, vì cụ, bỗng nhiên cho máy ngừng, nắm cánh tay tôi và bảo :

— Bây giờ, chúng mình nghe Bach được rồi.

Rồi chúng tôi khoác tay nhau trở về chỗ ngồi cũ trong phòng khách đúng lúc các nhạc công đang lên dây để tấu một khúc khác.

Cụ mỉm cười, vỗ vai tôi khuyến khích :

— Cứ lặng yên mà nghe, có vậy thôi.

Dĩ nhiên, không phải chỉ có vậy mà thôi. Tôi một tên vô danh tiểu tốt, nếu hôm đó không được cụ gắng sức hướng dẫn thì làm sao được nghe, lâu lâu tiên trong đời tôi, khúc *Pâturez, troupeaux* của Bach. Từ hồi đó tôi đã được nghe lại khúc ấy nhiều lần, không bao giờ chán cả vì không lần nào nghe một mình. Lần nào tôi cũng thấy tôi ngồi bên cạnh một cụ thấp bé, tròn trĩnh, mớ tóc trắng, bờm chồm, chiếc ống điếu ngậm trong miệng đã tắt ngấm, và khoe mắt nhiệt thành lạ lùng như chứa tất cả niềm kinh dị trên thế giới.

Khi nhạc ngừng, tôi vỗ tay thành thực khen với các thánh giả khác.

Bỗng bà chủ nhà xuất hiện trước mặt chúng tôi, liếc tôi, vẻ lạnh lùng trách móc rồi thưa với cụ Einstein:

— Thưa Tiên sinh, chúng tôi rất ân hận rằng Tiên sinh đã không được nghe một phần lớn buổi hòa tấu nhạc này.

Cụ Einstein và tôi vội vàng đứng dậy:

— Tôi cũng ân hận lắm, nhưng cậu bạn trẻ của tôi đây và tôi mãi làm một việc cao cả nhất mà con người có thể làm được.

Bà chủ nhà ngạc nhiên, hỏi:

— Vậy ư? Việc gì vậy?

Einstein mỉm cười, nắm vai tôi rồi thốt ra câu này mà theo tôi, kẻ suốt đời chịu ơn cụ, có thể khắc trên mộ bia của cụ được:

Khai khoáng một khu mới trong cái thế giới bí mật của cái đẹp. (2)

JÉRÔME WEIDMAN

(trong Ý cao Tình đẹp của
NGUYỄN-HIẾN-Lê tuyển dịch)

(2) Chúng ta nên nhớ Einstein tới nước nào cũng được tiếp đón long trọng hơn các vị quốc trưởng. Có lần ông qua Nhật diễn thuyết, hàng vạn người Nhật thức suốt đêm ở trước khách sạn của ông để đợi ông buổi sáng hiện ra trên ban công mà hoan hô. Vậy mà đối với thanh niên, tác giả bài này, ông thực giản dị, hồn nhiên, chân thành, tận tâm làm sao! Đó mới thực là tư cách một vĩ nhân.

NHỮNG SỰ THỰC LY KỲ CHUNG QUANH CON CHUỘT

(tiếp theo trang 10)

kẻ thù ghê gớm nhất của loài người sự tàn hại đó chẳng có gì chuộc lại được». Tuy nhiên nhận xét này không được hoàn toàn vì ngày nay dù chưa tiêu diệt được các loại chuột hoang dại, con người đã nuôi loại chuột trắng và chuột mất đỏ trong phòng thí nghiệm — Đó là những vũ khí sắc bén nhất của ngành y khoa hiện đại, không một ai biết được rằng bao nhiêu sinh mạng đã được cứu sống nhờ những thuốc chế biến và thử nghiệm trên loài chuột này. Vì thế, dù chuột có đáng ghét và ghê tởm, nhưng cuối cùng chúng đã trả lại cho con người một phẩm chất chóc và thiệt hại do chúng gây ra.

TRƯỜNG KỲ

THỦ CÔNG : XIỆC NHÀO THANG

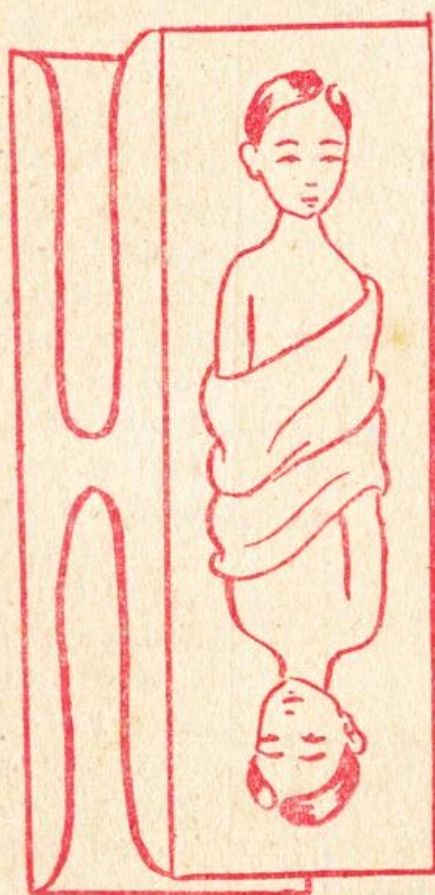
Bạn lấy một miếng gỗ mềm, dễ gọt, cao 6 cm, rộng 2,5 cm, dày độ 1,5 cm. Chẻ theo bề dày của mỗi đầu một đường rãnh dài chừng 2,5 cm, bề rộng đặt vừa que diêm theo hình 1, quanh đường rãnh dùng giấy nhám đánh cho nhẵn. Bốn mặt chính của miếng gỗ bạn vẽ bốn cái đầu người, mỗi mặt có hai đầu ngược nhau (xem hình 2).

Đoạn bạn làm một cái thang rộng 4 cm, chiều dài tùy ý (có thể tới 50 cm) — các bậc thang phải nhỏ bằng que diêm và chuốt cho tròn. Khoảng cách giữa hai bậc thang từ 3,5 cm đến 4 cm. Chiếc thang có chân để đặt cho đứng thẳng, không dựa vào đâu (hình 3).

Bây giờ bạn đặt miếng gỗ có hình đầu người lên bậc thang đầu, chỗ có đường rãnh hõ vào bậc thang. Bạn sẽ thấy hình đầu người lần từng bậc thang mà nhào lộn mãi cho tới khi xuống tới bậc cuối cùng.

I

II

III

Dịp may thứ hai

VĂN VIỆT

(tiếp theo và hết)

Rồi ngày trọng đại đã đến, cuộc giải phẫu thận sẽ cần tới 6 y-sĩ giải phẫu, 4 điều dưỡng viên, cộng với những chuyên viên và nhân viên ngành tế mề. David và tôi nằm trên xe đẩy sát cạnh nhau, trong 40 phút, trước khi chúng tôi bị tách rời nhau ra để được đưa đến phòng mổ riêng biệt, chúng tôi mới chuyện về gia đình, về tương lai và những chuyện vớ vẩn. Thật không lấy làm ngạc nhiên chút nào khi tôi cảm thấy gần gũi với David hơn ai hết, trước đó, chúng tôi đã từng có những vụ xích mích huynh đệ nhỏ nhặt khi còn thơ ấu, ngày đó tôi không thể ngờ được rằng một ngày kia David sẽ hiến cho tôi một phần thân thể của hắn để tôi có thể tiếp tục sống. Rồi những y công mặc áo choàng xanh lơ đến đưa David đi vào phòng mổ và tôi ở lại một mình với những ý nghĩ vẩn vơ...

Cuộc giải phẫu khó nhọc để lấy một trái thận của David ra dài hai tiếng rưỡi đồng hồ, nhóm giải phẫu làm việc qua một vết mổ dài chừng 35 phân, cắt xéo vòng hông trái ngang eo. Cách đó hơn một thước, trong một phòng mổ kế bên, một giờ sau khi mổ David, một nhóm giải phẫu khác bắt tay vào một cuộc giải phẫu dài 3 tiếng đồng hồ trên thân tôi, những nhóm ghép thận

đã cùng làm việc theo một phương pháp đồng đội và sắp đặt giờ giấc ăn khớp với nhau và thường xuyên liên lạc với nhau như tôi nhận xét vài tháng sau này khi được chứng kiến một cuộc ghép thận khác. Khi y sĩ giải phẫu đề sửa soạn xong một chỗ trong cơ thể tôi mà sẽ đặt trái thận mới vào đó... một chỗ nào đó gần vị trí của trái thận cũ, nhưng thấp hơn ở phía bên phải bụng để sau này nếu chẳng may phải lấy ra thì cuộc giải phẫu sẽ dễ dàng và giảm dị hơn Ông thông báo cho nhóm y sĩ giải phẫu David biết, đến phút chót khi nhóm này biết chắc là trái thận của David vẫn hoạt động thực sự thì y sĩ giải phẫu David cắt động mạch và tĩnh mạch nối liền cái thận nằm phôi bầy trong thân thể David. Một y sĩ khác nhanh nhẹn mang cái bộ phận (trái thận) to bằng nắm tay này đến phòng tôi nằm mổ, trao nó cho vị trưởng nhóm ghép thận, vị này liền đặt trái thận vào trong một dung dịch muối ướp đá rồi bơm rửa bằng một dung dịch đặc biệt để vừa làm lạnh vừa lấy máu còn sót lại ra. Sau đó, trong khoảng nửa giờ khâu vá, thận của David đã trở thành thận của tôi, cuộc giải phẫu hoàn tất vào lúc buổi trưa. Tôi tỉnh dậy vào khoảng 8 g 30 tối đó, trong một khu riêng biệt. Ba tôi đã có mặt ở đó, ông mặc một cái áo choàng bằng Plastic màu xanh lá cây, che kín mũi miệng bằng một cái mặt nạ. Tôi ngược mắt hỏi: «Thận hoạt động ra sao?», Người đáp: «Thật tốt, các bác sĩ cho ba biết là nó đã tống ra được gần hai lít nước tiểu trong một tiếng rưỡi đầu.» tôi hỏi tiếp: «Còn David thì sao?» ba tôi trả lời: «Tốt, cả hai con đều tốt.»

Đến ngày thứ ba, sau ngày ghép thận, tôi đã được ăn những thức ăn

từ hàng năm nay không được ăn vì phải cứ chất mặn (Sodium) và chất Protéin. Tôi gần như không còn đau đớn nữa mà bắt đầu đi bộ chung quanh nhà thương, cảm thấy dễ chịu và mỗi ngày cảm thấy khỏe hơn ra. David thì trải qua một giai đoạn cực hơn vì các bác sĩ đã phải cắt qua ba lớp bắp thịt để tới thận hần. Tuy nhiên hần lại người nhanh chóng, và sau 10 ngày đã đi học lại được.

Vài ngày sau tôi ra khỏi bệnh viện với một cục thịt nho nhỏ trong bụng: «Trái thận của em tôi».

Vấn đề lo lắng còn lại của tôi cũng như của bất cứ một người nào khác đã được ghép thận đều có là: «Thận mới liệu có hư không? Và có phải mổ lại để lấy ra không?».

Nếu chẳng may việc đó xảy ra thì bệnh nhân phải trở lại việc dùng máy thận nhân tạo, nếu may mắn hơn, hần sẽ kiếm được một trái thận khác, nhưng thận thật hiếm. Hiện nay theo cơ quan Quốc gia Thận, có 4.700 người lọc thận, phần đông đang chờ có được một trái thận để ghép. Nếu cơ thể tôi không hợp với trái thận của David thì sau khi ghép thận độ hai tuần lễ, khi những thuốc chống thận hư mà tôi đã được uống hai ngày trước khi ghép thận được giảm liều. Tôi bản khoăn chờ đợi những triệu chứng báo hiệu thận hư như sốt nóng và chất Créatinine (một chất dùng để cơ năng của thận) tăng lên trong huyết thanh không xuất hiện, tôi cảm thấy đã qua khỏi. Trong 3 tháng kể từ ngày rời bệnh viện, mỗi sáng tôi chạy bộ khoảng hơn ba cây số trước khi đi làm, rồi chúi đầu vào làm việc trong 9 giờ liền. Tôi cảm thấy có một thân thể mới, hoàn toàn

khác, một thân thể không biết mệt mỏi. Bác sĩ của tôi thật hài lòng nhưng không lấy làm ngạc nhiên ông cho biết gần như 100% các bệnh nhân của ông được ghép thận thành công đều có thể trở lại làm việc như thường. Về phần David cũng vậy, hần cũng khỏe mạnh, sau 6 tuần hần đã chơi Tennis và làm tất cả mọi việc như lúc trước khi cắt thận, trừ một việc là không được chơi những môn thể thao có sự đụng chạm mạnh đến thân thể như đấu vật, đấu quyền anh v.v... Bác sĩ cho biết trái thận còn lại của hần đã tăng năng lực và cổ nhiều triển vọng hần sẽ không bao giờ cần đến trái thận của hần đã cho tôi.

Chỉ một giá mà tôi phải trả cho đời sống mới là tôi phải gắn liền với cái mà Bác sĩ gọi là «một chế độ hậu giải phẫu lâu dài và chán ngấy» là tôi phải hàng ngày tiếp tục uống các thứ thuốc chống hủy thận đến mãi đời và vì những thuốc này gây nên bệnh đái đường một tháng sau khi giải phẫu, vấn đề phiền toái thực sự của tôi, tôi cần phải chích Insulin. Nhưng bác sĩ nói nhu cầu này sẽ hết biến trong tương lai khi độ lượng thuốc chống hủy thận giảm dần. Giai đoạn nguy kịch đầu tiên nay đã qua, và thận mới của tôi vẫn hoạt động tốt sau hai năm được ghép, các bác sĩ chuyên môn ở bệnh viện Mayo bảo tôi có thể có 90% chắc chắn một đời sống bình thường, đa số những người ở giai đoạn chót của bệnh đau thận không được gặp may mắn như tôi. Mỗi năm có khoảng từ 8.000 đến 10.000 người được ghép thận hay trị liệu bằng máy Thận nhân tạo, nhưng vì thiếu thốn máy móc, thiếu thận biểu

và thiếu tiền bạc nên tất cả, trừ độ 1.000 người, đều chết. Máy thì hiếm, nếu chữa chạy bằng máy tại gia thì tốn độ 10.000 đô la cho năm đầu, 40.000 đô la mỗi năm kế tiếp, việc ghép thận cũng thật đắt: tiền bác sĩ là bệnh viện cho 4 tháng điều trị của tôi hết là 19.000 đô la và cho. David là 2.500 đô la. Do đó tôi nhận thấy rằng tôi đã được ban ơn bằng một vật đặc biệt. Để báo đáp xã hội cho đời sống mới của tôi, tôi luôn mang trong bóp đựng tiền một thẻ tình nguyện hiến bất cứ một bộ phận nào trong cơ thể của tôi khi tôi chết cho các mục đích; ghép, trị liệu, nghiên cứu hay giáo dục về y học, hay cả cơ thể tôi nữa để nghiên cứu giải phẫu. Đó là một việc nhỏ mọn nhất tôi có thể làm được, có khả năng để giúp người khác, như tôi đã được giúp! Phải chăng đó là Định Luật Vay Trả bằng vàng có phải vậy không các bạn.

VU-VĂN-VIỆT

CỤ ĐỒ NHO

(Tặng chú họa sĩ Vi Vi)

Hạt mưa trắng xóa nhẹ vờn bay
Trầm hương thơm ngát quện sâu
mây

Ông tôi ngồi viết câu đối đỏ
Men rượu ngày xuân chớm hơi say

THIÊN BẤT HỮ

PHÁT MINH MỚI NHẤT

Loại thùng plastic có thể xếp lại và sử dụng nhiều lần

Tình trạng khan hiếm giấy khiến người ta gia tăng phát triển những loại thùng bằng plastic có thể dùng đi dùng lại nhiều lần. Đó là một cái thùng có thể xếp lại được. Loại thùng này tiện dụng cho việc chuyên chở và cất chứa, đặc biệt cho ngành kỹ nghệ thực phẩm trong công việc thu hoạch, chuyên chở, và dự trữ rau đậu, trái cây, thịt cá. Thùng này làm bằng chất polyethylene có tỷ trọng cao, cứng và có bốn bản lề để nối liền những thành với đáy thùng. Thùng có thể tháo ráp và xếp lại bằng tay không trong vài giây đồng hồ. Khi xếp lại thùng lép xếp rất dễ cất dấu.

Thành thùng có những khe trống, những dĩa có bờ dày vững, các góc và bản lề được làm bằng chất polyethylene rất chắc. Những đáy thùng ráp nối với nhau rất chắc, và vững tới độ có thể chịu đựng được sức nặng tới 450 ký, theo lời nhà chế tạo.

Các thùng này dài 53 phân, rộng 33 phân và cao 25 phân, nặng khoảng 1,8 ký và có thể chứa được một dung tích hàng hóa là 0,056 thước khối.

Thùng plastic này do Tedruth Plastic Corporation, P.O. Box 607, Farmingdale, New Jersey 07727, bán ra với giá mỗi chiếc là 3,95 Mỹ kim.

anh cả tũn

ĐẶNG HOÀNG

Bị mẹ bắt khoanh tay đứng quay mặt vào tường sau khi tạt «phết» một roi quần dít, anh Cả Tũn nức nở khóc mãi. Nó đứng đó trong tư thế bực bội khó chịu : hai chân chụm sát nhau mà không được dựa người vào tường. Nước mắt nước mũi đầm đìa, mồ hôi nhễ nhại ướt cả lưng, anh chàng nấc lên nấc xuống tựa hồ bị hăm oan như Thị Kính dù biết rõ tội của mình to hơn cái đình, chúng cứ rành rành ra đó hết đường chối cãi.

Sau một hồi chờ đợi mãi chẳng thấy mẹ đã động gì cả, cơn khóc theo đó cũng nguôi dần. Tàn mản, cu cậu thò ngón tay trở vạch vạch chân rồi cạy cạy nốt với dính trên tường, và lâu lâu lại lăm lét nhìn vào trong bếp trông chừng trước khi đưa tay xuống xoa xoa bên mông. Ôi chao ! vẫn chưa hết đau.

Ngoài đường, lũ trẻ hàng xóm đang say mê cuộc đá dế thật hào

hứng. Tiếng reo hò ầm ỉ vang lên lúc mấy con vật choáng nhau chỉ từ khiến nó nồn nao quá chừng. Tiếc ghê ! Giá không bị phạt thì thế nào nó cũng đem ngay chú dế than hoặc dế lửa «cò» nhất ra đấu, vì dế của nó «chì» lắm kia. Nhưng thôi, trong lúc «vạn bất đắc dĩ» phải ở nhà thế này nghe bọn chúng bàn tán chiến công oanh liệt của từng con dế anh hùng cũng thú vị chán.

Còn đang mãi theo dõi những lời đối thoại bên ngoài, bỗng anh Cả Tũn nhà ta giật mình vì tiếng thảng Kha gọi bạn :

— A ! Thảng Sơn nhỏ bị phạt, chóng mày ơi !

Thấy tự đứng tên mình được nhắc tới lúc này «không tiện» chút nào, nó đã toan chạy trốn nhưng thứ nán lại xem sao thì vừa khi một đám lau nhau kéo đến bên cửa sổ. Thôi thì đủ mặt quen thuộc : cả thảng Sơn lớn, con Phương, con Loan nhà bác Vành, rồi thảng Khiêm thảng Khương bên bác Khánh, và cả thảng Tiến, con Thảo đang bà Thanh, cho tới con Hà, thảng Hiếu, con Hương, Con Hân con bác Huệ cùng nhiều đứa khác nữa đứng đó. Ngần ấy cặp mắt chĩa chếnh chếnh anh Cả Tũn khiến cu cậu nóng ran cả người. Ngượng quá, nó quay vào dấu mặt. Có tiếng sì sào :

— Thảng Sơn nhỏ bị phạt đó.

— Mẹ nó phạt nó chắc ?

— Chứ sao ! Không mẹ nó thì ai phạt ? Mày à ?

— Nó bị phạt từ lúc nào vậy ?
Như thế sợ thảng khác nói mất, thảng Kha liền thoảng :

— Ờ... chính tao thấy rõ ấy ..
Lúc nãy mẹ nó bắt nó nằm lên giường đánh cho một roi... Nó đau

quá, nó khóc to tướng lên : «Ái.. ái.. Hu... hu...» thật đấy. Không tin hỏi nó coi.

Vừa nói thằng Kha vừa điếm lại lại bộ điệu y hệt làm cả bọn cười rộ.

— Ê ! Sơn ! Quay ra đây ngo mặt tỵ coi.

— Sức mấy mà nó dám quay ra.

Thằng Sơn lớn giọng vờ khoanh tay như bị phạt rồi hỏi bọn :

— Trông tao có giống nó không chúng mày ?

— Giống gì mà giống... Mày đâu có khỏe.

— Gì chứ khóc thì dễ quá mà. Tao tự đánh tao rồi khóc cho mà coi «Hu này.. hu này.. Ái.. ái.. hu.. hu» giống chưa ?

— Ờ.. ờ.. gần giống rồi đó.

Trong này, Anh Cả Tuấn tức lắm, vì bọn bạn đã chẳng tỏ ra «thông cảm» thì chớ lại còn bày đặt chế riếu. Nó ngoái cổ nhìn về phía cửa sổ đây về hẻm hục, nhưng vừa thấy mặt nó, bọn bạn lại nhao nhao lên :

— Mặt nó đỏ thật, mày à.

— Chứ sao ? Không đau mà lại khóc ?

— Hết đau chưa Sơn ?

— Nó già, vờ đấy. Nó vẫn bảo là mẹ nó đánh không đau bao giờ mà.

Giận quá, Anh Cả Tuấn nắm quả đấm giờ giờ ngang mặt hướng tới lũ bạn, miệng lầm bầm ra cái điều : «Ông mà không bị phạt, ông «cục» đấm nào ngạo ông ngay»

— Mắc si ! Đứng đó mà cũng bày đặt...

— Có giỏi ra đây.

— Tao đâu có sợ nó, mày há ?

Quay lại hỏi thằng Hiếu xong, thằng Khiêm múa hai tay, khuyến khích đôi chân :

— Tao đây à ? Tao coi trong võ tuyến nên biết hết cách đánh võ.. Tao gạt, đỡ một cây.. Hi hi.. Đưa mào nhào vô coi ?

Nghe ngóng từ đầu tới giờ thấy «tình hình có vẻ gây cản» con Quyền đang ngồi chơi với bé Quang trong «cũi» đặt trên giường, vội lật đặt leo ra. Nó đứng giữa nhà nhìn bọn trẻ sừng sộ :

— Về đi, chúng mày !

— Không về.

— Muốn không ?

— Muốn.

— Tao đánh «bề» mặt mày bây giờ.

Thằng Khiêm nhìn con Quyền bêu môi :

— Sức mấy ! Con gái mà cũng đòi đánh con trai. Tao chỉ gạt một cái là mày ngã lộn...

Giận quá vì chẳng biết trả lời ra sao, con Quyền hét lớn :

— Mẹ ơi, Mẹ !

— Gì thế ?

— Chúng nó trêu Anh Sơn kia, Mẹ kia ! Đạn nó quay ra vênh mặt Tao mách Mẹ tao rồi đó.

Đề dọa lũ trẻ bướng bỉnh, nó hi hục leo lên bàn lấy cái roi mây gác trên nóc tủ xuống, rồi, một tay chống cạnh sườn, một tay giơ cái roi vụt vụt không khí :

— Ờ.. mẹ tao có cái roi đây này thấy chưa ? Roi này đánh đau lắm... đừng tưởng đâu. Chốc nữa mẹ tao lên, mẹ tao đánh chúng mày như đánh anh Sơn tao cho mà xem.

Đang lúi húi làm cơm dưới bếp, người mẹ nhác thấy con gái tay cầm roi trong dáng điệu hung hăng quá nên vội chạy lên, nạt :

— Quyền ! Làm cái gì mà đồ đàn như bà chẳng lửa thế ? Vác roi

đánh ai đây ? Có cắt ngay đi không ?

Tưởng mẹ lên bệnh mình, nào dè bị mắng khiến bọn kia reo hò chế riếu, con Quyên tức quá lui về phía sau chiếc bình phong, mặt si xuống trong lúc người mẹ ra giải tán lũ trẻ :

— Mấy đứa đi chơi đi. Có gì mà ngó vậy ?

Chờ ohô lũ trẻ về hết, người mẹ mới xuống bếp tiếp tục công việc. Cùng lúc ấy, có tiếng chuông reo ở cửa, con Quyên mừng rỡ chạy ra đón :

— A ! Bố về.

Chẳng cho bố kịp dựng xe, con Quyên mách ngay :

— Bố ơi bố ! ở nhà anh Sơn có tội to lắm đó.

— Tội gì thế ?

Đồ chứng minh, con Quyên nắm tay bố kéo tới tủ sách chỉ loạn xạ, miệng bố bố :

— Ờ, .. anh Sơn xé sách của bố đây.

— Anh Sơn xé cuốn nào đâu ?

— Anh ấy xé cuốn này này.

Người cha chợt tái mặt khi thấy con gái đập đập tay vào cuốn «La Rousse». «Chết chửa, nó mà xé trang nào trong cuốn này thì hỏng bét», nghĩ vậy, người cha bèn hỏi :

— Thăng Sơn xé cuốn «la rút» của tôi, phải không mẹ nó ?

Vốn biết tính chồng nóng như lửa, mỗi khi tức giận là khó lòng dằn lại được, thành thử người vợ phải lên ngay kéo «ông con cá» lên đôn của bố đến nơi. Thấy cái Quyên đứng xó xó gần đó, mẹ nó vẩy vào khe máng :

— Ai bảo con lau chau ? Lát nữa ăn cơm xong hẵng mách thì đã làm sao ? Mày cứ lộn xộn hoài.

— Mẹ mày đâu rồi ?

—

— Phải thăng Sơn xé sách của tôi không ?

— Xé thì chưa xé vì nó sắp sửa cắt mấy cái hình con voi, con khỉ hay máy bay, tàu ngầm gì trong đó thì con Quyên trông thấy...

Sốt ruột, người chồng với tay lấy cuốn sách, đã được nhét vội vào kệ nên xô lệch không ngay hàng thẳng lối, mở ra xem.

— Thế mà bà bảo nó chưa cắt hả ? Bà lại đây mà coi...

Nói đoạn, ông đẩy cuốn sách về phía vợ rồi đi vào trong nhà. Thoáng thấy mấy mảnh giấy bị cắt rơi tung toé trên mặt bàn, người mẹ thở dài nhìn Anh Cả Tũn. Lúc đó vẫn còn đang đứng khoanh tay chờ đợi. Bà tìm cách đỡ tội cho con.

— Thì ban nãy nó đi tìm kéo nhưng không thấy cơ mà...

— Bà thử hỏi xem nó cắt tự bao giờ.

Con Quyên mau miệng :

— Không, cái hình này anh Sơn cắt từ hôm nọ, còn ban nãy anh ấy chưa cắt.

— Thế sao hôm đó không cho mẹ hay đề đến hôm nay mới mách ?

Sau khi rửa mặt thay quần áo xong, người cha trở ra. Con giận vẫn chưa nguôi, ông gọi :

— Thăng Sơn đâu ?

Anh Cả Tũn sợ tái người. Mất chớp chớp, miệng lí nhí đáp :

— Dạ.

— Lại đây bố bảo.

Hai tay khoanh trước ngực, Cả Tũn nhà ta rón rén lại gần, mặt thộn ra, nước mắt chạy vòng quanh. Nó hồi hộp chưa biết câu chuyện sẽ đi đến đâu.

— Sơn ! Bố đã dạy bao nhiêu lần là chỉ được coi những cuốn sách nào bố đưa cho thôi, những cuốn khác, nhất là những sách vở bố để trong tủ thì cấm ngặt. Tại sao con lấy cuốn này ra xem rồi cắt nát cả như thế này ?

—

— Máy lần trước bố không đánh mà còn cho nợ, lần này không thể tha được nữa.

Người mẹ, giả vờ dọn dẹp loang quanh để canh chừng con «can thiệp kịp thời», nếu thấy con bị đòn đau quá bèn ghé vào tại chỗ đang dạy :

— Bố có đánh thì một roi thôi, chớ đánh nhiều nó mới ốm dậy đấy. Đừng làm cho nó sợ quá tội nghiệp.

Lờ mắt nhìn vợ, người cha ra lệnh :

— Lên giường nằm xuống !

Anh Cả Tuấn, hai mắt ngó mẹ cầu cứu, vội vờ làm theo lời bố.

— Sơn !

— Dạ.

— Máy lần trước con hứa là nếu còn tái phạm thì sẽ ăn ba roi. Ban nãy mẹ đánh một roi rồi, bây giờ chịu thêm hai roi nữa nhé ?

—

— Ơ hay, bố hỏi không trả lời há ?

Chỉ chờ có vậy, người mẹ vội đỡ lời :

— Thôi bây giờ bố đánh một roi thôi. Còn roi kia mẹ xin hết hộ. Nếu nó còn tái phạm bố hãy đánh đủ ba roi. Lúc đó dù bố có tha thì mẹ cũng đánh. Nhớ nhé, không được lục tủ sách của bố đấy.

— Được rồi, mẹ mày xin thì bố

tạm cho chịu một roi. Nằm im !
Duỗi hai tay xuống !

Thế là anh Cả Tuấn ró lên khoe nức nở theo với tiếng «vút» của chiếc roi mây lướt trong không khí.

— Cho ngồi dậy !

— Con... x. in... bố... t. ha... cho... c. con. Lăn... s. sau... c... con khờ... ổng đá... m... tá. i phạ... m... nữ... a... hu... hu...

— Muốn sống đi vào lau mặt mũi, tắm rửa sạch sẽ rồi ra ăn cơm. Tối nay ở nhà học bài thuộc mới được coi vô tuyến, nghe chưa.

— Dạ.

Nằm hóng mát trên ghế gấp ngoài hiên ở gác sau, người cha mỉm cười theo dõi tiếng anh Cả Tuấn trả bài bảng cửu chương :

Chín lần một là chín
Chín lần hai mười sáu
Chín lần ba mười tám.. ấy..
Chín lần một là chín
Chín lần hai mười tám
Chín lần ba hăm bảy...

ĐẶNG HOÀNG

Thư Chủ Nhiệm (liếp theo trang 2)

ghi chép và sử dụng trí nhớ. Nhưng với lòng quả cảm để chịu đựng những đau đớn do các vết thương gây ra và sự cố gắng học tập, Đại úy Quách Vĩnh Trường đã lần lượt đều đặn vượt qua các chứng chỉ học trình Luật khoa trong sự cảm mến của Hội đồng Khoa và với sự kính phục của bạn bè.

Điều đặc biệt, với tình trạng sức khỏe quá yếu kém, Đại úy Trường vẫn thường xuyên theo dõi học tập, chỉ gián đoạn một niên học, khi ông được tổ chức Làng Hòa Bình đưa sang Tây Đức chỉnh hình, ráp chân giả trong suốt 16 tháng từ năm 1972.

Trong kỳ thi năm cuối cùng, ban Tư Pháp Đại Học Luật Khoa mới đây, Đại úy Quách Vĩnh Trường, đã dẫn đầu trong cả hai kỳ vẫn đáp với số điểm mỗi lúc mỗi cao, 86 điểm rưỡi cho kỳ một và 104 điểm cho kỳ hai, để đoạt được hạng bình thứ duy nhất từ nhiều năm nay và hơn hẳn các bạn đồng môn đỗ kế tiếp trên 20 điểm.

Hiện Đại úy Trường đang chuẩn bị ghi danh theo học Cao học Luật để lấy bằng Tiến sĩ, theo sự khuyến khích của các giáo sư, gia đình và bạn hữu. (chép theo bản tin của báo Bát Thép ngày 5-8-1974)

Các em thân mến,

Đây là một tấm gương hy sinh, can đảm, kiên nhẫn, hiếu học đáng được chúng ta noi theo.

Người xưa khuyên chúng ta: Hãy chịu đựng, đừng kêu than những gì không thể thay đổi được.

Cervantès có nói: Một con trùng, ngay khi nó bị giày đạp dưới chân, cũng tiếp tục bò đi.

Hèn thay cho chúng ta, khi chúng ta còn đủ cả tay chân, chúng ta cứ nay lần mai lữa đổ lỗi cho hoàn cảnh khó khăn, thì giờ eo hẹp, tuổi xuân đã luống, không chịu học hỏi để tiến lên, đánh sống kiếp tâm thương của con người không tương lai.

Thân mến chào các em

NGUYỄN-HÙNG-TRƯỜNG

NHỮNG ĐỨA BÉ HẠT TIÊU

(Viết theo phim «The cowboys»)

PHAN KHƯƠNG THÁI

(tiếp theo và hết)

Tiếng súng của ai nhanh tay hơn gã tóc quăn? Phát đầu tiên đứt ngang sợi thông lọng. Phát thứ hai giải tán lũ ngựa bị buộc tạm bợ. Phát thứ ba của gã tóc quăn vừa bắn vào khoảng không. Vì thằng Bình oai hùng tựa một thiên thần, hai tay súng của nó xoay như chong chóng. Nó phi ngang vừa tầm đề lão Huyền cũng thoát lên lưng ngựa. Từ mô đá ven bờ suối nhô ra mấy khẩu súng trường. Từ những gốc cây, hốc núi... cả một sự chuẩn bị thật chu đáo để đón tiếp bọn măn tù. Tám người lớn lúng túng không biết các địch thủ tí hon ở đâu. Bọn trẻ bắn thật chính xác, hầu như không một phát nào sai trật, đủ để bọn người lớn vắng súng, tét tay, ôm vai, ôm bụng, nhào lặn... và cuối cùng ôm lấy ngực. Cường độ phục kích tăng dần theo tiếng súng mới và cồ lò sì đủ loại. Cũng bởi bọn trẻ say máu cứ tưởng đây chỉ là một trò chơi lớn, cũng bởi lần đầu chúng giết người một cách dễ dàng không có ai kiềm chế và ngăn cản. Hơn nữa chúng phải giúp nhau, sơ sảy bọn người lớn tàn ác ấy cũng sẽ thắng tay hạ sát chúng không thương tiếc. Những con ngựa bị bắt lại đề chầu nó trốn chạy, rồi cuộc chúng thông dong. Chả nhẽ chúng nằm xuống và sẽ không bao giờ chỗi dậy nữa. Gã tóc quăn chưa chết. Lúc rồi loạn đầu thoát tự do, gã bị một phát trúng vai. Gã té nhào. Chân phải

còn vương vãi. Con ngựa gã cỡi trượt bừa ven suối cũng té đề lên chân gã. Người và vật tức tối chờ tàn cuộc chiến. Những đứa bé thanh toán sạch chiến trường và an toàn tiến gần gã tóc quăn. Chúng nhìn gã với ánh mắt căm thù, thêm khi gã van nài:

— Làm ơn cắt dây cương, chân tôi bị gãy rồi.

Bọn trẻ nhìn nhau, nhìn lão Huyền. Lão Huyền nhún vai, không biết phải tính sao. Dù gì cũng nên giúp gã. Thằng Đang rút con dao đi rùng ra. Nhưng thằng Huy khoát tay tỏ ý không nên. Và thằng Bình làm hiệu cho cả bọn lùi lại mấy bước. Bình rút súng. Gã tóc quăn hèn nhát van nài:

— Đừng, đừng giết tôi, các em cho tôi sống...

— Đoàn...

Phát súng cắt đứt sợi cương quăn rồi qua hông và tay gã tóc quăn. Con ngựa ngược đầu và ngời lên. Nó hí vui mừng và tuồn chạy thông dong. Không cần ai giết gã tóc quăn. Vì gã đã bị ngựa lòi tuồn bờ bụi và đá sỏi. Con ngựa băng suối. Gã tóc quăn rú khùng khiếp theo tốc độ con ngựa. Đầu gã đập vào đồng đá ven suối có những góc cạnh thật sắc bén. Đủ để kết liễu cuộc đời một gã tàn ác.

Thị trấn Phác Sơn một buổi sáng còn mờ sương. Những người có việc phải dậy sớm ngạc nhiên lắm. Tuy đang mùa bán bò hàng năm nhưng mà lạ kia... Người lớn đâu? Chỉ có một lão già đa đemen phờ phạc theo sau toàn là một bọn con nít hí chưa sạch mũi. Chúng làm lủi điều khiển số súc vật không rõ, không

thêm quan sát người và cảnh lạ chung quanh. Có chẳng từ những cửa sổ, cửa cái, ngõ ngách, dân thị trấn khác nhau đi nhìn lũ chân bò con nít. Lũ cao bồi con bám bụi đường và đầy đặn, lừa bò trật tự vào khu chợ, xáp chung với một số bò của những trại khác. Nhưng bò mập mạnh của ông Sơn vẫn nổi bật với những dấu sắt nung trên móng khoe xuất xứ.

Đề cho lão Huyền việc giao dịch, bọn trẻ đi tìm một hàng khác bia mộ. Ông già háy cặp mắt ngạc nhiên nhìn lũ chân bò:

— Đặt bia mà khắc thêm chữ gì không?

— Tên ông ấy là An Điền Sơn, chết ngày... tháng... năm...

— Có đề ở dưới: chồng, cha,... yêu dấu?

— Có thể, ông cứ khắc tương tự các bia khác giùm nhé, luôn tấm bia nhỏ.

Vậy là xong, bà Sơn sẽ cảm ơn nghĩa cử này. Chuyển trở về nhanh và buồn tẻ lạ. Những cơn mưa đầu mùa đã lấp bằng chỗ chôn cất ông Sơn. Lão Huyền tìm ra nhờ dấu khắc ở cây thông gần đó. Bọn trẻ mò mẫm và hi hục dựng lại ngôi mộ. Chúng nhớ thương ông vô vàn. Những lời vàng ngọc mà ông chỉ bảo, dạy dỗ háy còn thoang thoảng bên tai chúng. Còn tấm bia nhỏ chúng dành cho thằng Văn. Một nấm mồ cô đơn ở một chỗ khác. Ở đây cũng như ở đó, người chết sẽ an nghỉ nhờ lời ru của gió núi với cây rừng. Sẽ không có tiếng bò hựm rống quen thuộc, vì lộ trình của đoàn bò khác biết có đi qua đây chăng?

Những đứa bé hạt tiêu ngắm ngôi phi ngựa. Chỉ mới có hai tháng

trời vất vả đã giúp chúng trưởng thành trước tuổi. Tuổi trẻ vốn mau quên. Chúng cũng không cần nhớ lão Huyền cho biết về tin tức tên tù vượt ngục. Các tên tù ấy lại ăn cắp ngựa, cướp nhà băng v.v..., và vô tình những đứa bé hạt tiêu đã trở giúp chính quyền. Lão Huyền cũng không thêm dẫn bọn trẻ đi lĩnh thưởng. Nói ra mà không bằng có sẵn biết ai tin cho. Và lại mục đích của cả bọn chỉ là đề cướp lại bò và trả thù cho ông Sơn kia mà. Nhưng

ít ra bọn trẻ sẽ đỡ ăn hận nếu khi nào chợt nghĩ đến phút giây giết người bất đắc dĩ xưa kia. Tuổi chúng còn quá trẻ để tập tành những việc của người lớn với thế giới xài luật «mạnh được yếu thua». Hăm là khi cha, anh chúng tìm vàng trở về cùng lượt, họ sẽ bắt những đứa bé hạt tiêu vào trường, tề tắp cũng 5 năm nữa họ mới yên lòng. Những đứa bé hạt tiêu nhớ nhà mà cũng tiếc ngày vui gian lao qua mau.

Một cơn mưa tầm tã trút ập xuống. Lão Huyền buồn nao nao. Bởi vì sau lần chia tay này lão sẽ tiếp tục đi khắp nơi, vô định để làm mướn. Nhưng chắc là không còn được nghe ai gọi đứa lão tên Hắc Bì như lũ trẻ tỉnh quái đàng yêu này. Mưa dài như đề đuổi về mau bọn người xa xứ đã lâu.

PHAN KHƯƠNG THÁI

Vui
cười

Bà chủ nhà hỏi khách:

— Cô dùng thêm ít chè nữa nhé?

— Vâng, xin bà ít ít, vừa đủ một
ngậm thôi.

Bà chủ quay sang chỉ ở, ra lệnh:

— Mày múc đầy bát cho cô.

Trong tòa báo, ông chủ bút đang
hỏi chuyện người thầy cò mới xin
vào làm:

— Tôi chắc anh biết trách nhiệm
liên đới là gì chứ?

— Vâng, tôi rõ lắm. Mỗi khi ông
viết sai, thì chính tôi bị mắng.

CHUYỆN PHIÊM VỀ CỐC

(tiếp theo trang 23)

thứ confiture độc đáo! Đợi nguội,
cho vào lọ. Mỗi sáng bạn lấy một
miếng biscotte, phết vào ít confiture
cóc, ăn vào không thể chê được. Cứ
như là... tây vậy! Cam đoan ngon
thật!

Cóc ngon thật đấy các bạn ạ!
Các bạn đồng ý chứ? Lại hấp dẫn
nữa. Thành ra, xin các bạn kẹp tóc
chứ nên mang nó vào lớp; Kẻo
không tránh khỏi «chấp lực» của nó.
Đề rồi thay vì ăn cóc, các bạn lại
phải... ăn trứng đấy ạ. Mong lắm
thay!

UYÊN VŨ UYÊN

LÀM THẾ NÀO ĐỂ TRỞ THÀNH HỌC TRÒ GIỎI

(tiếp theo trang 15)

ngày quý báu nữa rồi, bởi vì bạn
đã làm lần cương vị của bạn với
cương vị của một người lớn. Chỉ
người lớn mới có quyền đọc kỹ
lương tờ báo như vậy, còn bạn,
nhiệm vụ chính của bạn là học và
chỉ có sự học mới là đáng kể đối
với cái tuổi học sinh. Cho nên khi
đọc, bạn hãy lựa chọn những cái gì
có lợi thiết thực đến mục đích tối
hậu của người học sinh. Còn những
cái khác hãy cương quyết mà bỏ qua
đi mặc dù nó đầy cảm dỗ. Bởi vì
thời gian vô tình đến với bạn sẽ ra
đi không bao giờ trở lại.

10) Sau hết, trước khi tắt đèn đi
ngủ, bạn có bao giờ kiểm điểm lại
những công việc trong ngày để thấy
ràng:

— Bạn đã làm hết bổn phận?

Bạn đã làm nhưng còn một vài
việc mà bạn buông xuôi với lý luận
«Ngày mai, ngày mai sẽ làm nốt».

Hay tệ hơn nữa, bạn đã sống
một ngày hoàn toàn vô ích để tự
thấy ngượng ngùng với chính mình.

Vậy hãy cố gắng kiểm soát
thường xuyên con người của chính
mình bởi vì chính nó là một thứ
khó kiểm chế được nhất.

Tuổi của các bạn học sinh là tuổi
vàng.

Chúng tôi nghĩ rằng còn quý hơn
vàng nữa vì thời gian đâu có mua
được.

Mong mỗi các bạn sẽ luôn luôn
cố gắng để xứng đáng với một thế
hệ học sinh mới mà quốc gia sẽ nhờ
cậy ở các bạn rất nhiều.

1) Tin thư viện : thư viện TN hiện còn lại trên 300 quyển, với sự chấp thuận của tòa soạn, số sách còn lại sẽ dành cho GĐTNTU. BĐHTU đã đã tu bổ lại và mở cửa từ 1-9-74. Các đoàn viên chính thức của GĐTNTU muốn mượn sách hãy liên lạc với anh Mai Hoạt vào những ngày họp đoàn.

2) Đề đáp ứng với môn «sinh hoạt học đường» đã được áp dụng trong chương trình học năm nay, BĐHTU sẽ mở những khóa miễn phí về sinh hoạt tại tòa soạn khóa I đã khai giảng 1-9-74 dành cho các đoàn viên T.U. Khóa II dự tính sẽ mở thêm khi khóa I chấm dứt dành cho các độc giả TN từ 14t tới 17t. Mọi chi tiết sẽ thông báo sau.

3) Trả lời 1 số TN : GĐTNTU vẫn sinh hoạt hàng tuần vào mỗi sáng chủ nhật tại Tao Đàn và vẫn mở rộng cửa chờ đón các TN. Mọi chi tiết trên gia nhập xin liên lạc với Mai Hoạt vào mỗi sáng chủ nhật tại Tao Đàn.

V.V.Đ.H.T.U

KHÓA 3 XẾP GIẤY ORIGAMI

Khóa 3 xếp giấy Origami sẽ khai giảng hồi 8 giờ sáng chủ nhật 13-10-1974. Yêu cầu các học viên đăng ký tên xin có mặt tại tòa soạn vào ngày giờ kể trên, nhớ mang theo 1 giấy viết thư loại dày, kéo, hồ dán giấy.

Hiện còn một số ít chỗ, độc giả muốn theo học xin tới ghi tên tại tòa soạn vào buổi sáng. Ưu tiên cho người tới trước và trên 16 tuổi.

hộp thư

Em Thiên bất Hủ, Đà Nẵng : Đọc bài than tiếc Thiếu Nhi khi em tưởng Thiếu Nhi đình bản, chị muốn khóc. Em ơi! Như trong số Xuân chị đã nói, dù T.N. chỉ còn chút hơi tàn, chỉ đây bằng tờ quảng cáo Thiếu Nhi sẽ vẫn cổ sống đẹp, như thế mới xứng đáng với các độc giả như em.

Em Minh Phượng Long Xuyên : Chị rất vui khi đọc thư em. Chỉ tiếc có mỗi một điều là sao em lại «sợ» mà không đến tòa soạn. Chị tức với cái vụ «sợ» của các em ghê vậy đó. Lần sau mà đã lên tới Saigon, thì phải dẹp cái sợ mà đến thăm chị đó nghe.

Em Mĩ Duyên, Gò Công : Xếp Origami em nên dùng loại giấy mà các học trò vẫn thường dán thủ công, một mặt có màu, láng bóng. Loại đó cũng xếp thành con vật rồi có thể để đứng lên rất đẹp.

Em Thu Hương, Đà Nẵng : Các nhà tâm lý bảo rằng một người ở vào tuổi dậy thì thường có những cơn buồn vui bất chợt, hoặc những xúc động đặc biệt khác thường. Nhất là có cái cảm tưởng rằng mình cô đơn, đồng thời lại thích sống riêng rẽ một mình. Em cứ yên tâm, ai cũng trải qua thời dao động đó, nhưng rồi sẽ lại tốt đẹp, em ạ.

Em Nguyễn xuân Trường, Hồ Nai : Hiện nay vẫn đề trích dịch các sách ngoại quốc được coi như tự do, chưa có luật lệ gì cả. Nếu thấy bài tìm hiểu, sưu tầm nào hay em cứ dịch tự do, em ạ.

Em Hùng, Saigon : Xin cảm ơn những lo lắng của em. T.N. sẽ cố gắng ra mỗi tháng hai kỳ. Mong các em cổ động thêm độc giả để T.N. có thể theo đuổi được sở nguyện, em nhé.

Em Nguyễn thành Tâm, Cao Lãnh: Bài viết trên một mặt giấy, không cần đánh máy, nghe em.

Em Trần đình Hoàng, Tây Ninh: Bài phải viết trên một mặt giấy, vì khi sắp chữ, thợ sẽ xé nhỏ ra thành từng khúc, nếu mặt kia cũng có chữ thì sẽ bị mất nghĩa. Em hiểu ý chứ.

Em Võ Cang, Phan Thiết: Em gửi tiền cho nhà sách bằng bưu phiếu. Nhà sách gửi bảo đảm sách về cho em. Như thế sẽ không bị thất lạc, vì em sẽ gửi cuống bưu phiếu, nhà sách giữ cuống phiếu gửi bảo đảm, nếu thất lạc sẽ khiếu nại với nhà bưu điện để bắt đền, em ạ.

Em Nguyễn duy Hiền, Gò Công: Chị rất tiếc không làm được việc em yêu cầu. Em ơi! Báo lỗi quá nên tất cả các công việc lật vật đều do tòa soạn phân công làm lấy em ạ.

Em B.V.H, Vĩnh Long: Em nên để hai em nhỏ về với ba, ít nhất các bé còn được hưởng chút tình phụ tử và cũng đỡ lo chuyện cơm áo. Chuyện khai sinh ba em sẽ lo luôn. Riêng em, đừng uống thuốc bừa bãi mà hại lắm, nhất là đối với óc là bộ phận rất mong manh. Ở với đi làm việc cho đi và đi nuôi, cho tiền quà sáng v.v.. là quí rồi. Đừng trách không được chia lời. Không đủ ăn đâu, em ơi!

Em Việt tú Hoa, Saigon: Chưa thể thực hiện trang thể thao, em ạ!

Em Trang Hân, Saigon: Chị hơn cô của em năm tuổi. Em xưng hô với chị như vậy là đúng lắm. Tuy nhiên, cứ để chị xưng hô thế này với các em cũng vui, em nhé.

Em Không vĩnh Nguyên, Phú Cát: Em đừng buồn vì chị không gửi thư riêng. Tại đó là lời tự hứa của chị, thì chị phải giữ em ạ. Ở tuổi em vui là chuyện tự nhiên. Tuổi dậy thì mà em.

**ĐÓN ĐỌC THIẾU NHI KỲ TỚI
MỘT CÂY BÚT CỤ PHÁCH BÊN
BÁO NGÀN THÔNG NHẬP
CUỘC VỚI THIẾU NHI:**

*Nhà văn QUYÊN DI và
Thế Giới Học Trò.*

Em Phan văn Hùng, Nha Trang: Từ nay báo sẽ ra đúng ngày 1 và 15, em cứ đi mua sẽ có.

Em Hồng Nga, Cần Thơ: Tội em quá, đi tới bốn lần, phát đau mới mua được báo! Từ nay TN sẽ không ra trễ nữa, cứ đúng ngày 1 và 15, em đồng ý chứ?

*Thương mến tất cả các em
Chị ĐỎ PHƯƠNG KHANH*

BÀI NHẬN ĐƯỢC CỦA CÁC EM

Nguyễn tường Anh, Hà Minh, Việt Duy, Ngô kim Khôi, Hoài Linh, Đăng Linh, Bùi quang Vinh, La Ty, Tàng thành Minh, Lê huy Việt, Đặng tiểu Thư, Đoàn đoàn Thủy, Hồn Nguyễn, Văn Luân, Hạnh Vi, T.T. Kim Oanh, Thy Vym, Điện Bàn, Nguyễn Đưa, Đinh sĩ Phúc, Mây Trắng, Mộng Du, Dương hoàng Tuấn, Thiên nhật Linh, Hoa bướm Bướm, Ka Hiền, Nguyễn thị Đạo, Thúy Minh, Hồ thị Nguyệt Thanh, Nguyễn Tho, Tường xuân Huy, Trần hoài Khánh Trang, Mạc châu Sa, Phùng lê Quang, Phạm chí thành, Hoàng thủy Nguyên, Nguyễn tường Anh, Trần u Minh Thượng, Trần quang Đoàn, Trần thiện Tân, Hồng Nhật, Bùi quang Vinh, Lê minh Châu, Cát tường, Quan Sơn, Minh Du, Phạm văn Hoàng, Bằng Lăng, Bùi văn Hải, Thanh Thanh, Nguyễn ngọc Nhã, Thiện bất Hủ, Công tử Bọt, L.D, Ngọc Hùng

Nhà Sách KHAI-TRÍ
12, BÀ LỒ LÀ LỒI, SAIGON

CÀ TIỆP..